

Mecanismul Independent de Raportare (IRM): Raportul de Proiectare pentru România 2018–2020

I.S. (Hanna) Deleanu, Cercetător independent

Cuprins

Sumar executiv: România	2
I. Introducere	5
II. Contextul Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă în România	6
III. Conducerea și Forumul Părților Interesate	11
IV. Angajamente	15
1. Uniformizarea practicilor privind procesele de consultare publică	17
2. Guvernare deschisă la nivel local	20
3. Bugete pentru cetățeni	23
4. Creșterea gradului de consultare și participare în rândul tinerilor	26
5. Registrul propunerilor societății civile	29
6. Extinderea standardelor privind accesul la informațiile de interes public la nivelul autorităților publice locale	31
7. Îmbunătățirea și intensificarea promovării prin intermediul mijloacelor online a informațiilor destinate mediului de afaceri național și internațional	34
8. Informaticizarea serviciilor consulare efectuate de misiunile diplomatice și oficiilor consulare ale României în străinătate	36
9. Transparența finanțării partidelor politice	39
10. Creșterea transparenței cu privire la alocări și achiziții din fonduri naționale pentru investiții	42
11. Pregătirea anuală obligatorie a funcționarilor publici privind aspectele de integritate	45
12. Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului corupției	47
13. Creșterea transparenței privind administrarea bunurilor indisponibilizate	50
14. Facilitarea accesului la servicii sociale	52
15. Acces deschis la rezultate de cercetare	54
16. Educație deschisă	57
17. Măsurarea impactului reutilizării date deschise	60
18. Publicarea datelor deschise	62
V. Recomandări Generale	64
VI. Metodologie și Surse	69
Anexa I. Sumar al performanței României în timpul dezvoltării planului de acțiune	72

Sumar executiv: România

Al patrulea plan național de acțiune al României atinge o serie largă de subiecte, inclusiv câteva domenii în care România a înregistrat un declin în ultimii ani. Printre angajamentele notabile se numără uniformizarea practicilor de consultare publică, creșterea transparenței alocării și a achizițiilor din fondurile naționale pentru investiții, precum și simplificarea monitorizării administrării bunurilor indisponibilizate. Pe viitor, România s-ar putea axa pe mărirea transparenței cheltuielilor publice de largă amploare, pe îmbunătățirea efectivității și a independenței Justiției, precum și pe publicarea, în format public, a informațiilor legate de contractele încheiate de guvern.

Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (OGP) este un parteneriat global care reunește formatori guvernamentali și lideri ai societății civile în scopul de a crea planuri de acțiune pentru a face Guvernul mai inclusiv, mai receptiv și mai responsabil. Mecanismul Independent de Raportare (IRM) monitorizează toate planurile de acțiune pentru a se asigura că guvernele își îndeplinesc angajamentele. România s-a alăturat OGP în 2011. Din acel moment, România a implementat trei planuri de acțiune. Acest raport evaluează proiectarea celui de-al patrulea plan de acțiune al României.

Prezentarea generală a planului de acțiune

În ultimii ani, România a înregistrat un progres semnificativ în domeniul datelor deschise, al publicării declarațiilor de avere ale funcționarilor publici, și al transparenței bugetare. În ciuda unei cuprinzătoare legislații anticorupție, corupția rămâne o problemă în România din cauza unei slabe aplicări a legii. Al patrulea plan național de acțiune continuă să unărească multe dintre angajamentele din planurile anterioare.

Secretariatul General al Guvernului (SGG) a condus dezvoltarea celui de-al patrulea plan de acțiune al României. Societatea civilă a înaintat propuneri pentru planul de acțiune pe parcursul consultărilor publice online, întrucât nu au fost organizate consultări față în față. Echipa de coordonare OGP s-a asigurat că societatea civilă a modelat șapte dintre cele 18 angajamente incluse în al patrulea plan de acțiune.

Tabel 1. Expunere sumară

Participant din: 2011
Plan de Acțiune revizuit: 4
Tip de Raport: Proiectare
Număr de angajamente: 18

Dezvoltarea Planului de Acțiune

Există un Forum al Părților Interesate: Da
Nivel de influență publică: Implicare
A acțional contrar procesului OGP: Nu

Proiectarea planului de acțiune

Angajamente relevante valorilor OGP: 17(94%)
Angajamente transformative: 2 (11%)
Cu potențial de stea: 2 (11%)

Implementarea Planului de Acțiune

Angajamente cu Stea: N/A
Angajamente completate: N/A
Angajamente cu ARDG* major: N/A
Angajamente cu ARDG* deosebit: N/A

*ARDG: A Reușit să Deschidă Guvernul?

Version for public comment: Please do not cite

Angajamentele din al patrulea plan de acțiune al României ating o serie largă de domenii de politică publică și urmăresc mărirea gradului de participare publică și a transparenței guvernamentale, extinderea serviciilor sociale și promovarea datelor deschise.

Tabel 2. Angajamente remarcabile

Descrierea angajamentului	În viitor	Statusul la finalul ciclului de implementare.
<p>1. Uniformizarea practicilor privind procesele de consultare publică</p> <p>Extinderea platformei e-consultare.gov.ro și standardizarea transparenței procesului decizional în administrația publică.</p>	<p>Pentru a asigura implementarea efectivă a acestui angajament, SGG ar putea să asigure o memorie instituțională pentru platforma e-consultare.gov.ro, precum și bugetul necesar pentru dezvoltarea platformei. SGG ar putea de asemenea, să consulte societatea civilă și administrația publică cu privire la normele de implementare ale legii 52/2003.</p>	<p><i>Nota bene: acesta va fi evaluat la finalul ciclului planului de acțiune.</i></p>
<p>10. Creșterea transparenței cu privire la alocări și achiziții din fonduri naționale pentru investiții</p> <p>Identificarea și deschiderea mai multor seturi de date cu informații de interes public legate de investițiile din fondurile naționale de investiții și organizarea unei consultări publice asupra Programului Național de Dezvoltare Locală.</p>	<p>Impactul potențial al acestui angajament depinde de seturile de date pe care Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP) le va publica. Mai departe, MDRAP ar putea utiliza consultările publice pentru a înțelege ce informații legate de alocările și de achizițiile din fondurile naționale pentru investiții doresc cetățenii să fie deschise.</p>	<p><i>Nota bene: acesta va fi evaluat la finalul ciclului planului de acțiune.</i></p>
<p>13. Creșterea transparenței privind administrarea bunurilor indisponibilizate</p> <p>Creerea unui sistem național pentru stocarea și managementul informațiilor despre administrarea bunurilor indisponibilizate.</p>	<p>Noul sistem informatic, proiectat în cadrul acestui angajament ar permite monitorizarea în timp real și la nivel micro la administrării bunurilor indisponibilizate. Mai departe, Agenția Națională pentru Administrarea Bunurilor Indisponibilizate ar trebui să asigure implementarea versiunii integrale a sistemului informatic.</p>	<p><i>Nota bene: acesta va fi evaluat la finalul ciclului planului de acțiune.</i></p>
<p>16. Educație deschisă</p> <p>Creșterea transparenței sistemului educațional și creerea portalului Biblioteca Școlară Virtuală pentru resursele educaționale deschise.</p>	<p>Acest angajament ar putea susține creerea de resurse educaționale auxiliare manualelor școlare și, indirect, reduce rata de abandon școlar. Mai departe, Ministerul Educației Naționale ar trebui să standardizeze procedurile de încărcare a Resurselor Educaționale Deschise (RED) în portalul Bibliotecii Școlare Virtuale și ar putea recompensa profesorii care contribuie des cu propriile RED-uri.</p>	<p><i>Nota bene: acesta va fi evaluat la finalul ciclului planului de acțiune.</i></p>

Recomandări

Recomandările IRM urmăresc să furnizeze informații pentru dezvoltarea următorului plan de acțiune și să ghizeze implementarea actualului plan de acțiune.

Tabel 3. Cinci RECOMANDĂRI CHEIE IRM

Consolidarea cadrului instituțional în care are loc procesul OGP.
Dezvoltarea unor mecanisme de participare și de deliberare online pentru a susține interacțiunea cetățenilor cu decidenții, și pentru a facilita responsabilizarea oficialilor publici pe anumite teme specifice guvernării deschise.
Creșterea transparenței cheltuielilor publice mari și implementarea inițiativelor bugetare participative.
Efectuarea unei evaluări bazate pe dovezi a reformei Legilor Justiției și propunerea unor politici pentru îmbunătățirea independenței și a eficacității sistemului judiciar.
Publicarea de informații asupra tuturor contractelor guvernamentale încheiate, în format deschis OCDS.

DESPRE AUTOR

Ioana S. (Hanna) Deleanu (PhD, Universitatea din Utrecht) este licențiată în Economie și Drept. Ioana a scris articole academice și recomandări de politici publice în domeniul spălării banilor și al corupției.

Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (OGP) urmărește să asigure angajamente concrete din partea guvernelor, pentru promovarea transparenței, pentru împuternicirea cetățenilor, pentru combaterea corupției și pentru valorificarea noilor tehnologii în scopul consolidării guvernării. Mecanismul Independent de Raportare (IRM) al OGP evaluează dezvoltarea și punerea în aplicare a planurilor naționale de acțiune pentru a încuraja dialogul între părțile interesate și pentru a îmbunătăți responsabilitatea.

Open
Government
Partnership

I. Introducere

Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (OGP) este un parteneriat global care reunește formatori guvernamentali și lideri ai societății civile, în scopul de a crea planuri de acțiune pentru a face Guvernul mai inclusiv, mai receptiv și mai responsabil. Angajamentele se pot baza pe eforturi existente, pot identifica noi pași de parcurs pentru completarea reformelor actuale, sau pot iniția noi acțiuni în arii cu totul noi. Mecanismul Independent de Raportare (IRM) al OGP monitorizează toate planurile de acțiune pentru a se asigura că guvernele își implementează angajamentele. Liderii din societatea civilă și din guvern folosesc aceste evaluări pentru a reflecta asupra progresului propriu și pentru a determina dacă acțiunile lor au avut un impact asupra vieților cetățenilor.

România s-a alăturat OGP în 2011. Acest raport tratează dezvoltarea și proiectarea celui de-al patrulea plan național de acțiune al României 2018-2020.

Mecanismul Independent de Raportare (IRM) al OGP a colaborat cu Ioana S. (Hanna) Deleanu, cercetător la Universitatea din Utrecht, Olanda, care a executat această evaluare. Scopul IRM este de a stimula dialogul asupra dezvoltării și implementării următoarelor angajamente. Pentru o descriere completă asupra metodologiei IRM, vă rugăm să vizitați

<https://www.opengovpartnership.org/about/independent-reporting-mechanism>

II. Contextul Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă în România

România a înregistrat un progres în ultimii ani în implementarea măsurilor de transparență. Reușitele remarcabile includ deschiderea unui număr mare de seturi de date guvernamentale, precum și îmbunătățirea publicării declarațiilor de avere ale funcționarilor publici. Cu toate acestea, în ciuda unei legislații complete anti-corupție, aceasta este insuficient aplicată, iar corupția continuă să reprezinte o problemă serioasă în România.

România participă în OGP din 2011. Astfel, planurile de acțiune OGP anterioare au condus la implementarea legislației de acces liber la informație și a legislației ce mandatează consultările publice în procesul decizional.¹ În plus, numărul seturilor de date de interes public deschise pe portalul data.gov.ro s-a dublat pe parcursul celui de-al treilea plan de acțiune (de la 633 în 2016 la aproximativ 1400 în 2018), iar 83.8% din seturile de date desemnate spre a fi deschise publicului au fost deschise. Jurnaliști de investigație au putut utiliza câteva dintre aceste seturi de date pentru a descoperi un exemplu de corupție de mare amploare în sectorul de sănătate.² Participarea României în OGP a sporit de asemenea interesul pentru inițiativele de guvernare deschisă de la nivel local. Astfel, Iași-ul s-a alăturat Programului Local OGP în 2018.³

Deși al patrulea plan de acțiune a fost proiectat într-un context politic dificil, planul a reușit să susțină inițiative care s-au demonstrat rezistente schimbărilor politice: spre exemplu, portalul național de date deschise data.gov.ro, administrarea bunurilor indisponibilizate, și inițiativele de sporire a transparenței administrațiilor publice locale și centrale.

Transparența și accesul la informație

România continuă să atingă un scor de 83 de puncte dintr-un total de 150 points pentru legislația sa de acces la informație.⁴ România a continuat de asemenea să atingă cel mai înalt scor posibil în ceea ce privește criteriile de eligibilitate OGP pentru accesul la informație. Angajamentul 1 dintr-al treilea plan de acțiune (2016–2018) a contribuit la îmbunătățirea monitorizării și standardizării transparenței și a practicilor de deschidere a guvernării la nivelul diferitelor ministere și agenții guvernamentale.⁵ Angajamentul 6 dintr-al patrulea plan de acțiune continuă câteva dintre aceste eforturi. Al patrulea plan de acțiune clădește mai departe, în baza succesului în deschiderea seturilor de date de interes public, înregistrat în planul de acțiune anterior, urmărind astfel deschiderea și actualizarea a 535 de seturi de date de interes public, de către administrația publică.

Libertățile civile și spațiul civic

România a continuat o performanță decentă în domeniul libertății civile, conform Raportului Freedom House din 2019.⁶ România are o societate civilă vibrantă, iar organizațiile non-guvernamentale nu întâmpină restricții formale severe. Cu toate acestea, potrivit Freedom House, numeroase grupuri ce activează pentru drepturile omului și pentru buna guvernare nu sunt suficient finanțate și fac uneori obiectul campaniilor de denigrare ale politicienilor.⁷

Două evenimente importante au avut un impact semnificativ asupra spațiului civic și asupra participării civice pe parcursul implementării celui de-al treilea plan de acțiune și pe parcursul proiectării celui de-al patrulea plan de acțiune.⁸ În primul rând, în noiembrie 2017, Senatul a adoptat o lege care obliga asociațiile și fundațiile să dezvăluie sursele de finanțare, și reforma procedura prin care acestea puteau primi statusul de utilitate publică.⁹ În martie 2018, Comisia de la Veneția (VC)¹⁰ a criticat aspru această propunere legislativă¹¹ pentru impactul negativ asupra organizațiilor societății civile.¹² În octombrie 2018, Parlamentul a aprobat legea ce transpune a 5-a Directivă Europeană de combatere a Spălării Banilor, obligând organizațiile non-guvernamentale (ONG-urile) să dezvăluie sursele de finanțare și

impunând obligații complexe de raportare asupra ONG-urilor.¹³ VC și societatea civilă recomandă împotriva acestei măsuri.¹⁴ În al doilea rând, în octombrie 2018, Primul Ministru a demis 13 din cei 15 reprezentanți ai societății civile din Consiliul Economic și Social (CES)¹⁵ în timpul mandatului acestora.¹⁶ CES criticase anterior propunerea Guvernului pentru reforma sistemului de pensii.¹⁷

Mii de români din diasporă nu au putut vota în Referendumul pentru Justiție din 2019 și în alegerile parlamentare Europene.¹⁸ Mii de Români au semnat petiții¹⁹ cerând demisia Ministrului Afacerilor Externe.²⁰ De asemenea, brutalitatea cu care poliția a răspuns protestului anti-guver, din 11 august 2018, în care participanții protestau împotriva Reformelor Justiției, a fost aspru criticată de Parlamentul European,²¹ dar autoritățile nu au finalizat o investigație penală și nu au pus sub acuzare nici un funcționar de nivel înalt.²²

Transparența Bugetară

Chestionarul Open Budget 2017 al International Budget Partnership arată că România înregistrează un scor mare în ceea ce privește transparența fiscală.²³ În plus, Ministerul Finanțelor Publice (MFP) a creat platforma Trasparenta-Bugetara.gov.ro,²⁴ în scopul monitorizării declarațiilor financiare ale entităților publice din România. Notabil este faptul că, România a publicat toate documentele bugetare esențiale cu excepția Bugetului pentru Cetățeni²⁵—o versiune mai puțin tehnică a proiectului de buget al Guvernului, sau al Bugetului de Stat pentru a permite publicului larg să înțeleagă această informație esențială. Pentru a soluționa această problemă, al treilea plan de acțiune al României (2016–2018) include angajamentul de a instituționaliza folosirea Bugetelor pentru Cetățeni în scopul sporirii transparenței bugetare în procesul de adoptare al bugetelor publice. Cu toate acestea, acest angajament nu a fost finalizat până la sfârșitul ciclului celui de-al treilea plan de acțiune.²⁶ Prin urmare, angajamentul 3 din actualul plan de acțiune propune implementarea graduală a Bugetelor pentru Cetățeni obligatorii pentru administrația publică locală și centrală.

Responsabilitate și anti-coruupție

România are un cadru legislativ complet în domeniul anti-coruupției – astfel încât darea și luarea de mită, deturnarea de fonduri, abuzul în oficiu și spălarea de bani reprezintă fapte penale. Cu toate acestea, legislația este insuficient aplicată, corupția rămânând o problemă în România. În mod deosebit, domeniul achizițiilor publice continuă să prezinte un grad mare de risc de corupție. În 2016, companii cu acționari secreți au câștigat contracte de achiziții publice în valoare totală de 106,570,043 Euro.²⁷ De asemenea, în 2016, Agenția Națională pentru Achiziții Publice a estimat că 25 până la 30 % din contractele de achiziții publice prezintă suspiciuni de fraudă sau corupție, incluzând astfel practica de porționare a contractelor de mare valoare pentru a rămâne sub pragurile de licitație.²⁸ De asemenea, Angajament 17 dintr-al treilea plan de acțiune al României (2016–2018) își propunea să adopte standardul Open Contracting Data Standard (OCDS) pentru datele legate de achizițiile publice, precum și publicarea acestora pe portalul de date data.gov.ro. Deși noul portal a fost lansat până la finele ciclului celui de-al treilea plan de acțiune, datele legate de achizițiile publice nu au mai fost publicate în format "bulk" pe portalul de date data.gov.ro după tranziția către noul portal after the transition to the new portal.²⁹

Direcția Națională Anticoruupție (DNA) este principala structură de parchet din România care investighează un număr mare de cazuri de corupție în fiecare an.³⁰ DNA a jucat un rol deosebit de important în descoperirea, investigarea și în începerea urmăririi penale în numeroase cazuri de corupție la nivel înalt, și în sechestrarea bunurilor provenite din corupție.³¹ În timp ce DNA obținea o condamnare finală și o condamnare preliminară pentru abuz în oficiu³² pentru politicianul și liderul Liviu Dragnea în 2016,³³ Dragnea și partidul său politic promulga legi pentru decriminalizarea faptei de abuz în serviciu³⁴ și pentru reforma Legilor Justiției.³⁵ Aceasta a condus la slăbirea eficienței și a independenței DNA și a sistemului judiciar.³⁶ Dragnea a primit o a doua condamnare finală și a fost închis în mai 2019.³⁷ Cu toate acestea, reforma Legilor Justiției a fost aspru și amplu criticată (e.g., from

de Comisia de la Veneția,³⁸ de UE,³⁹ de Freedom House,⁴⁰ și de societatea civilă din⁴¹ și din afara României⁴²) pentru că a slăbit statul de drept și economia României.⁴³

După arestul lui Dragnea, aceeași coaliție de guvernare care l-a susținut a votat reținerea imunității lui Tăriceanu's (Președintele Senatului) protejându-l astfel pe acesta de urmărirea penală și ne-permițând o anchetă penală pentru o mită în valoare de 800,000 de dolari.⁴⁴ Decizia de reținere a imunității lui Tăriceanu a fost luată la mai puțin de 10 zile după Referendumul pentru Justiție⁴⁵ care a arătat că 81% din Românii care au votat, doreau ca politicienii să fie trași la răspundere pentru faptele lor, în conformitate cu prevederile legale.⁴⁶

România are un sistem robust de declarare a averilor de către funcționarii publici.⁴⁷ Declarațiile au fost făcute publice din 2003 și includ informații despre averea oficialilor publici, a magistraților, și a funcționarilor publici. Declarațiile de avere se referă la funcționarul public, la soțul/ soția acestuia, și la persoanele dependente. Agenția Națională pentru Administrarea Bunurilor Indisponibilizate (ANABI) a devenit operațională în 2017. ANABI este mandată prin lege să publice în format deschis, în fiecare trimestru, informații legate de modul în care Statul administrează bunurile indisponibilizate. Angajamentul 13 din actualul plan de acțiune urmărește să creeze un Sistem Informatic Integrat Național (SIIN) prin care datele ANABI să fie făcute accesibile publicului într-o manieră mai intuitivă, pentru a fi mai ușor digerabile. De asemenea, SIIN va permite monitorizarea în timp real și la nivel micro a performanței instituțiilor Statului cu rol în imobilizarea bunurilor provenite din criminalitate și în managementul bunurilor indisponibilizate.

România a făcut parte din statele membre UE care au adoptat în 2004 reguli dedicate protecției avertizorilor de integritate. Conform Transparency International, legea privind protecția avertizorilor de integritate din România este una dintre cele mai bune din UE.⁴⁸ Cu toate acestea, legea acoperă doar funcționarii angajați în sectorul public, astfel încât angajații din sectorul privat nu au nici un fel de protecție legală atunci când scot la lumină nereguli de la locul de muncă.⁴⁹

¹ Legile 544/2001 și 52/2003 sunt disponibile la <https://goo.gl/gQE9oB> și la <https://goo.gl/m3Qwqe>.

² Mc. Grath, S. "Hospital Scandal Brings Down Romanian Pharma Co.," Forbes, 13 Mai 2016, available at <https://bit.ly/2WAE2ZK>; and Nedeia, A. & Muntean, D. "Video: Dumnezeu achizitiilor", Reporter, 19 Februarie 2019, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2DSyChj>.

³ "Iasi, România", OGP, <https://www.opengovpartnership.org/members/iasi-România/>.

⁴ "România – Global Right to Information Rating", Country Economy, 28 Septembrie 2018, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/3a371cM>.

⁵ "România End of Term Report 2016–2018", Independent Reporting Mechanism, 2019, pg. 12 disponibil [în Engleză] la https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/09/România_End-of-Term_Report_2016-2018_EN.pdf.

⁶ România, Freedom House, Freedom of in World, 2019, disponibil [în Engleză] la <https://freedomhouse.org/country/România/freedom-world/2019>.

⁷ Ibid.

⁸ "România End of Term Report 2016–2018", Independent Reporting Mechanism, 2019, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2MHWSJM>.

⁹ Andras, R. "Inițiativa privind modificarea OG 26/2000, adoptată tacit de Senat" Prompt Media, 28 Noiembrie 2017, disponibil la <https://goo.gl/yLyzpm>.

¹⁰ Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) (2018) "Opinion 914/2017 on draft legea no. 140/2017 on amending governmental ordinance no. 26/2000 on associations și foundations", disponibilă [în Engleză] la <https://goo.gl/rMDXQQ>.

¹¹ Ordonanța de Guvern 26/2000 este disponibilă la <https://bit.ly/30XrVW6>, iar textul proiectului de lege 140/2017 este disponibil la <https://bit.ly/2MkMzMC>.

¹² Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) & Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturi Umene (OSCE/ODIHR) (2018) "Joint Opinion on Draft Legea no. 140/2017 on amending Governmental Ordinance No. 26/2000 on Associations și Foundations", opinia nr. NGO ROU/322/2018, CDL-AD (2018) 004, Veneția, Sesiunea Plenară 114, disponibilă [în Engleză] la <https://bit.ly/2WxUKZF>.

¹³ ONPSCB. "Obligațiile legale ale persoanelor juridice și fizice prevăzute la art. 8 din Legea nr. 656/2002", disponibil la <https://goo.gl/w8QMcy>.

¹⁴ "129 de ONG-uri îi cer lui Iohannis să nu promulge Legea pentru combaterea spălării banilor", Mediafax, 5 Novemver 2018, disponibil la <https://goo.gl/SfTodw>.

¹⁵ Consiliul Economic și Social (CES) este o instituție independentă care reunește reprezentanți ai sindicatelor, patronatelor și ai societății civile, în scopul evaluării propunerilor legislative inițiate de Guvern sau de Senatori sau Deputați individuali. Legea 62/2011 asupra reglementării dialogului social a schimbat mai întâi compoziția CES pentru a include reprezentanți ai societății civile. Legea 248/2013 asupra reglementării și funcționării CES a detaliat ulterior titularizarea celor 15 reprezentanți ai societății civile.

¹⁶ Ghinghes, C. “Guvernul a dinamitat ieri Consiliul Economic și Social”, România Curată, 12 Octombrie 2018, disponibil la <https://goo.gl/3P59Xz>.

¹⁷ Negrea, L. “Consiliul Economic și Social, critici pentru noua Lege a pensiilor: solicită discuții extinse în Parlament”, Stiri pe Surse, 10 Octombrie 2018, disponibil la <https://goo.gl/augJE1>.

¹⁸ Jamison, A. “Angry Romanians protest after being denied European vote”, Euronews, 27 Mai 2019, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2EyFQZ6>.

¹⁹ Pe 31 mai 2019, petiția “Teodor Meleșcanu - DEMISIA!” a lui Pojoranu, C. adunase mai mult de 120.000 de semnături. Petiția poate fi vizualizată și semnată la <https://bit.ly/2KfnHD7>.

²⁰ “Klaus Iohannis cere demiterea „imediată” a miniștrilor Teodor Meleșcanu și Carmen Dan”, HotNews, 29 Mai 2019, disponibil la <https://bit.ly/2W083Oo>.

²¹ Rosca, I. “Parlamentul European a adoptat rezoluția la adresa României privind statul de drept”, Hotnews, 13 Noiembrie 2018, disponibil la <https://bit.ly/2Zxx9Gb>.

²² “Parchetul militar pasează Dosarul 10 august la DIICOT, la un an de la violențele Jandarmeriei asupra protestatarilor din Piața Victoriei”, Radio Europa Libera, 1 Iulie 2019, disponibil la <https://bit.ly/2NK7lpD>.

²³ “România – Open Budget Survey 2017”, International Budget Partnership, disponibil [în Engleză] la <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/results-by-country/country-info/?country=ro>

²⁴ Site-ul poate fi accesat la <http://www.transparenta-bugetara.gov.ro/transparenta-bugetara/index.htm>.

²⁵ “România – Open Budget Survey 2017”, International Budget Partnership, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/1hHEpcl>.

²⁶ “România End of Term Report 2016–2018”, Independent Reporting Mechanism, 2019, pg. 30 disponibil [în Engleză] la https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/09/România_End-of-Term_Report_2016-2018_EN.pdf.

²⁷ Aceste date au fost compilate de Funky Citizens din datele deschise pe portalul național de date data.gov.ro.

²⁸ Vezi “One in four direct hospital procurement contracts in România, suspicious”, România Insider, 7 Decembrie 2016, disponibil [în Engleză] la <https://www.România-insider.com/one-four-direct-hospital-procurement-contracts-România-suspicious/>.

²⁹ “România End of Term Report 2016–2018”, Independent Reporting Mechanism, 2019, disponibil [în Engleză] la https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/09/România_End-of-Term_Report_2016-2018_EN.pdf.

³⁰ DNA site, disponibil la <https://bit.ly/2T8rFk1>.

³¹ Sumarul Raportului de Activitate 2018 este disponibil la <https://bit.ly/2PhKZKf>.

³² Vezi “România’s Liviu Dragnea sentenced over fake jobs scandal”, Deutsche Welle, 21 Iunie 2018, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2P0rUe3>. Cronologia dosarului penal și sumarul conținutului acestuia sunt expuse de Popescu A. “Cum a folosit Dragnea tot statul ca să scape de sentință. Odiseea dosarului în care șeful PSD a fost condamnat la închisoare cu executare.” G4media, 27 Mai 2019 disponibil la <https://bit.ly/2XnP4P2>.

³³ Decizia este prezentată în “Liviu Dragnea, doi ani de închisoare cu suspendare în Dosarul Referendumul, sentința e definitivă”, Hotnews.ro, 22 Aprilie 2016, disponibili la <https://bit.ly/2Wf4aKc>.

³⁴ Textul OUG 13/2017 este disponibil la <https://bit.ly/2Mid8lp>.

³⁵ Reformele (1) stimulează pensia anticipată pentru magistrați și prelungește procesul prin care devii magistrat, (2) au șters din statutul procurorilor orice referință la independența acestora, (3) au permis membrilor CSM să fie revocați prin petiție de curți și de instanțe de procuratură, (4) au creat o instituție care investighează crimele magistraților, (5) au dispus de noi modalități prin care magistrații răspund material, (6) au interzis magistraților să se exprime în mod defaimator în relație cu celelalte puteri ale statului, și (7) au oferit Ministerului Justiției puteri excepționale în numirea noilor procurori șefi.

³⁶ GRECO (2019) “Follow-up report to the Ad hoc report on România”, adopted by GRECO at its 83rd Plenary Meeting (Strasbourg, 17–21 Iunie 2019), pp 8-9, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/3bVVRHg>.

³⁷ Gurzu, A. “Romanian Social Democrat leader Dragnea sentenced to jail”, POLITICO, 27 Mai 2019, disponibil la <https://politi.co/2Z37Lbg>.

³⁸ Comisia Europeană for Democracy Through Legea (Venice Commission) (2018) “Opinion On Amendments to Legea No. 303/2004 on The Statute of Judges și Prosecutors, Legea No. 304/2004 On Judicial Organization, și Legea No. 317/2004 on The Superior Council for Magistracy”, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2ZzVwml>.

³⁹ Comisia Europeană (2018) “Document De Lucru Al Serviciilor Comisiei România: Raport Tehnic Care Însoteste Documentul. Raport al Comisiei Către Parlamentul European Și Consiliu Privind Progresele Înregistrate În România În Cadru Mecanismului De Cooperare Și De Verificare”, disponibil la <https://bit.ly/2NNhKRu>.

⁴⁰ Freedom House (2018) “Nations in Transit: România country profile”, disponibil (în Engleză) la <https://bit.ly/30FNOsj> observă o deteriorare a democrației din România ca urmare a “încercărilor repetate de decriminalizare a corupției [...], precum și datorită promovării unor politici populiste și a extinderii discursului iliberal”.

⁴¹ vezi Vrabie, C. & Vanghele, O. (2017) “Analiza privind propunerea legislativă de modificare a legilor justiției”, (Reviewer Calistru, A.), Funky Citizens, disponibil la <https://bit.ly/2WvAAzD>; vezi Funky Citizens (Noiembrie 2017) “Judiciary Laws: Metamorphosis”, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2JQdptU>; și Funky Citizens (2019) “Analiza: Legile Justiției la început de 2019”, disponibil la <https://bit.ly/2XdyCBa>.

⁴² “Diaspora către Dăncilă: OUG pe tema legilor justiției nu ar face decât să slăbească a treia putere în stat”, G4Media, 14 Octombrie 2018, disponibil la <https://bit.ly/2Lbsjt3>.

⁴³ Ciutacu, A. “Jaewoo Lee, șeful FMI în România: În timp ce creșterea economică va rămâne la circa 4% în 2019, alimentată de creșteri salariale și consum, deficitul de cont curent va depăși 5% din PIB. „Este necesară o schimbare a politicilor guvernului pentru a reduce posibilitatea unui scenariu de recesiune”, Ziarul Financiar, 9 Iunie 2019, disponibil la <https://bit.ly/34aPxs3> ; vezi Comisia Europeană: România a deviat de la ținta menținerii unui deficit de 3%”, Digi24, 14 Iunie 2019, disponibil la <https://bit.ly/2UaoSH6> ; vezi și “Ionuț Dumitru: Deficitul bugetar ar putea ajunge la 3,5%”, Digi24, 29 Iunie 2018, disponibil la <https://bit.ly/2ZA6o7X> și Consiliul Fiscal (2019) “Opinia Consiliului Fiscal cu privire la proiectul de rectificare a bugetului general consolidat pe anul 2019 și Raportul semestrial privind situația economică și bugetară”, disponibil la <https://bit.ly/2MENgQl> ; vezi și Rosu, R. “Avertismentele transmise de guvernatorul BNR Mugur Isărescu la prezentarea raportului asupra stabilității financiare”, Ziarul Financiar, 5 Iunie 2019, disponibil la <https://bit.ly/2Ht09sw> ; vezi și EY (2019) “How can Europe raise its game? EY Attractiveness Survey Europe”, pg. 11, disponibil [în Engleză] la <https://go.ey.com/2MUJhQu> ; și “Fabrici închise în vestul țării, mii de oameni fără loc de muncă. Mai multe companii străine și-au anunțat retragerea din România”, ProTV, 15 Februarie 2019, disponibil la <https://bit.ly/348IDTN>.

⁴⁴ Grigoras, A. “Senators Reject Waiver Of Immunity Against Their Leader Tariceanu. President Iohannis: PSD-ALDE Coalition Is Obstructing Justice”, România Journal, 4 Iunie 2019, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2L301IG>.

⁴⁵ “Referendumul pentru justiție 2019. Care sunt întrebările de pe buletinul de vot”, Digi24, 25 Mai 2019, disponibil la <https://bit.ly/2WDedbH>.

⁴⁶ 81% din votanți au votat ”da” la amândouă întrebările (vezi Necsutu, M. “România Justice Referendum Deals Blow to Ruling Party”, Balkan Insights, 27 Mai 2019, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2JTfKzz>). Referendumul a fost validat ca urmare a prezenței la vot de 41% din populația cu drept de vot (vezi Marinas, R.S. & Ilie, L. “Românians punish ruling party in anti-graft referendum, EU poll”, Reuters, 26 Mai 2019, disponibil [în Engleză] la <https://reut.rs/2QRyeWJ>).

⁴⁷ Right2Info. disponibil [în Engleză] la <https://www.right2info.org/testing/deleted-stuff/asset-declarations>.

⁴⁸ Chêne, Marie, “Whistleblowing protection in Romania and Hungary”, Transparency International, 23 octombrie 2015, pg. 4, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/3dbEzG6>.

⁴⁹ Ibid.

III. Conducerea și Forumul Părților Interesate

Secretariatul General al Guvernului (SGG) a condus dezvoltarea celui de-al patrulea plan de acțiune al României. Societatea civilă a înaintat propuneri pentru planul de acțiune în intervalul acordat consultărilor online, întrucât nu au existat consultări față în față. Societatea civilă a modelat 7 din cele 18 angajamente finale, incluse în al patrulea plan de acțiune.

3.1 Conducere

Această secțiune descrie conducere OGP precum și contextul instituțional OGP în România.

În ianuarie 2017, guvernul a comasat instituțiile care au fost responsabile anterior pe subiectul OGP în Secretariatul General al Guvernului (SGG), acesta devenind instituția responsabilă formal pentru coordonarea agendei OGP.¹ Reformele administrative au consumat resurse, au generat incertitudini, și au adus puține beneficii în ceea ce privește personalul sau gradul de influență al instituției responsabile pentru coordonarea agendei OGP,² generând mai mult critica societății civile.³ Consilierul de Stat pe Politică Externă a preluat coordonarea OGP până în Iulie 2019, a supervizat creerea celui de-al patrulea plan de acțiune, a participat la două întâlniri ale forumului părților interesate, și a condus delegația României la Summit-ul Global OGP din Ottawa, în mai 2019.

În contextul instituțional actual, conducerea OGP nu are putere de aplicare și depinde de participarea și de cooperarea celorlalte instituții publice. Din acest motiv, guvernul a adoptat al patrulea plan de acțiune pe data de 15 noiembrie 2018 printr-un memorandum fără caracter obligatoriu.⁴ În plus, bugetul OGP România nu este specificat ca parte separată din bugetul SGG. Per 12 iulie 2019, o singură persoană este responsabilă pentru coordonarea OGP, respectiv punctul de contact OGP.

Cu toate acestea, din februarie 2020, prin publicarea Deciziei de Guvern 137/2020, procesul OGP este asigurat și printr-un Secretariat compus funcționari publici de la Departamentul pentru o Guvernare Deschisă, în colaborare cu punctul de contact SGG.⁵ În plus, începând din 2020, activitățile OGP, dezbaterile publice și consultările vor fi efectuate în conformitate cu standardele de Participare și de Co-creere ale calendarului OGP.⁶

3.2 Rolul Forumului Părților Interesate în dezvoltarea planului național de acțiune

În 2017, OGP a adoptat Standardele de Participare și de Co-creere care susțin participarea și co-creerea de către societatea civilă pe întreg ciclul OGP. Toate țările membre OGP trebuie să atingă aceste standarde. Standardele urmăresc mărirea ambițiilor și a calității participării în OGP pe parcursul dezvoltării, implementării și a revizuirii planurilor de acțiune OGP.

Articolele de guvernare OGP stabilesc de asemenea cerințe de participare și de co-creere pe care esențial sau o entitate trebuie să le îndeplinească în dezvoltarea și în implementarea planurilor lor de acțiune pentru a acționa conform procesului OGP. România nu a acționat contrar procesului OGP.⁷

Vezi în Anexa I un sumar al performanței României în implementare Standardelor de Co-Creere și Participare pe parcursul dezvoltării planului de acțiune.

Tabelul [3.2]: Nivelul de Influență Publică

IRM a adaptat "Spectrumul Participării" al Asociației Internaționale pentru Participare Publică (IAP2) la guvernarea deschisă.⁸ Acest spectrum ilustrează nivelul potențial de influență pe care publicul o are asupra conținutului planului de acțiune. În spiritul guvernării deschise, majoritatea țărilor ar trebui să aspire la "colaborant."

Nivel de influență publică		Pe parcursul dezvoltării planului de acțiune
Împuternicit	Guvernul acordă puterea de decizie membrilor publicului.	
Colaborant	Există un dialog iterativ și publicul contribuie la setarea agendei.	
Implicat	Guvernul oferă publicului explicații asupra modului în care comentariile publicului au fost preluate.	✓
Consultat	Publicul poate să ofere comentarii.	
Informat	Guvernul oferă publicului informații asupra planului de acțiune	
Neconsultat	Nu există consultare.	

Forumul Părților Interesate

România are două forumuri de dialog pe teme OGP: (1) un Club OGP informal, care a fost întemeiat în februarie 2014 ca punct de întâlnire pentru toate părțile interesate în guvernarea deschisă, și (2) un Comitet Național de Coordinare creat în noiembrie 2017 printr-un Memorandum de Înțelegere și care funcționează ca Forum al Părților Interesate (MSF).⁹ MSF are un rol consultativ în materie de OGP și reprezintă în mod egal societatea civilă și administrația publică. Instituțiile publice reprezentate în MSF sunt Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Comunicărilor și a Societății Informaționale, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Justiției și Secretariatul General al Guvernului. Organizațiile non-guvernamentale și asociațiile reprezentate în MSF sunt Asociația Asistență și Programe pentru Dezvoltare Sustenabilă, Asociația Pro Democrația, Smart City Timișoara, Asociația pentru Industria Electronică și Software (Transylvania), Camera de Comerț și Industrie a României, Fundația Greenpeace și Institutul pentru Politici Publice. Reprezentanții societății civile au fost invitați să aplice și au fost selectați printr-o competiție.¹⁰

În timp ce experți și observatori pot participa la întâlnirile MSF, doar reprezentanții instituțiilor (sau înlocuitorii delegați ai acestora) au drept de vot. Până în acest moment, MSF s-a întrunit o dată pe an, în persoană, în București.¹¹ Un sumar al minutelor a fost publicat pe site-ul ogp.gov.ro după întâlnire.¹²

Participare și angajare pe parcursul dezvoltării planului de acțiune

Conducerea Secretariatului General al Guvernului (SGG) a colaborat cu societatea civilă pentru dezvoltarea celui de-al patrulea plan de acțiune. Pe data de 14 martie 2018, SGG a circulat (în rândul societății civile, a MSF și a administrației publice) interntia sa de a începe consultările pentru cel de-al patrulea plan de acțiune,¹³ și a publicat pe site-ul ogp.gov.ro materialele necesare pentru ca cetățenii și administrația publică să facă propuneri.¹⁴

Prima perioadă de consultare a durat din 14 aprilie până pe 15 mai 2018 și a implicat doar consultări online. MSF și SGG nu au organizat întâlniri în persoană pentru colectarea sugestiilor sau a feedback-ului asupra dezvoltării noului plan de acțiune.¹⁵ Doar Expert Forum și Centrul pentru Inovare Publică (CPI) au trimis propuneri de angajamente (e.g. CPI a propus 15 angajamente, iar Expert Forum a propus un angajament).¹⁶ După ce prima rundă de consultare s-a încheiat, SGG a selectat din angajamentele primite de la administrația publică angajamentele cele mai ambițioase și mai relevante valorilor OGP. Toate propunerile primite din partea societății civile au fost înaintate ministerelor responsabile. SGG a compilat după aceasta, propunerile revizuite într-o propunere de plan de acțiune, pe care a trimis-o către MSF pentru a fi revizuită de MSF înainte de publicare. Prima ciornă a fost publicată pe 12 iulie 2018.¹⁷ Conform reprezentantului SGG, multe dintre sugestiile societății civile au fost acceptate și incorporate în prima ciornă (ca de exemplu în

agajamentele 1, 3, 6, 9, 10, 15, și 16)¹⁸ în timp ce alte angajamente au fost înaintate de către administrația publică sau au fost continuate din planul de acțiune anterior. După finalizarea perioadei de consultare, și după ce comentariile primite de la organizațiile societății civile, Funky Citizens și Kosson, au fost integrate (respectiv în angajamentele 3 și 14), SGG a aprobat cel de-al patrulea plan de acțiune al României pe 22 noiembrie 2018.¹⁹

Deși cel de-al patrulea plan de acțiune a fost co-creat printr-un proces transparent, sugestiile organizațiilor societății civile au fost selectate de guvern, iar această selecție nu a fost discutată cu societatea civilă. În plus, doar unii agenți ai societății civile au fost implicați, iar consultările au avut loc exclusiv online, fapt care a limitat schimbul de idei și de feedback. Cercetătorul IRM nu a primit nici o explicație pentru faptul că nici o consultare în persoană nu a fost organizată, și nici un comentariu asupra modului în care acest fapt a impactat implicarea organizațiilor societății civile.

Recomandări de co-creare și participare în dezvoltarea planului de acțiune

Pentru a îmbunătăți proiectarea celui de-al cincilea plan de acțiune, cercetătorul IRM sugerează ca:

- MSF să extindă oportunitățile de participare în MSF prin organizarea de întâlniri mai dese, și permițând participarea la distanță (online);
- Membrii MSF să selecteze un set de probleme legate de guvernarea deschisă pe care ar vrea să se focuseze și la care ar vrea să propună soluții clare —e.g., prin crearea unui grup de lucru pentru fiecare problemă asumată, cu o cronologie clară, și cu persoane clar responsabile, etc;
- MSF să asigure în modul cel mai transparent munca depusă și progresul înregistrat—e.g., prin publicare minuterelor “redactate” sau prin publicarea agendei de lucru și a concluziilor.

¹ Textul HG 21/2017 asupra organizării, funcționării și a atributelor SGG este disponibilă la <https://goo.gl/rXn4B4>.

² Echipa de coordonare OGP îi avea în componență pe Radu Puchiu, Andrei Nicoara, Angela Benga și pe Larisa Panait la începutul implementării celui de-al treilea plan național de acțiune, iar la începutul implementării celui de-al patrulea plan național de acțiune, echipa de coordonare OGP le avea în componență pe doamna Andreea Pastarnac și pe Larisa Panait.

³ Interviuri cu Bogdan Manolea, APTI, on 8 Noiembrie 2018 and Andrei Nicoara, Open Data Coalition, on 15 Noiembrie 2018.

⁴ “Informație de presă privind proiectele de acte normative adoptate sau de care Guvernul a luat act în ședința Guvernului României din 15 noiembrie 2018”, Romanian Government, 15 Noiembrie 2019, disponibil la <http://bit.ly/2mklvjX>.

⁵ Vezi: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/223115>.

⁶ Vezi: <http://ogp.gov.ro/nou/arhiva-2/>.

⁷ O țară acționează contrar procesului OGP atunci când nu a atins (1) nivelul de “implicat” sau “informat” pe parcursul dezvoltării planului de acțiune sau (2) guvernul nu reușește să colecteze, să publice, sau să documenteze un depozit pe site-ul național OGP, în conformitate cu specificațiile Ghidului IRM.

⁸ “IAP2’s Public Participation Spectrum,” IAP2, 2014, disponibil [în Engleză] la http://c.ymcdn.com/sites/www.iap2.org/resource/resmgr/foundations_course/IAP2_P2_Spectrum_FINAL.pdf.

⁹ Un nou memorandum pentru MSF va clarifica rolul acestuia, atribuțiile, procedurile de participare precum și selecția membrilor săi. Noul memorandum a fost deschis consultării publice și este disponibil la <http://bit.ly/2IEksLN>.

¹⁰ Vezi “Invitație adresată organizațiilor societății civile privind înscrierea în Comitetul Național de Coordonare a implementării Parteneriatului pentru Guvernare Deschisă în România”, OGP România, 31 August 2017, disponibil la <http://bit.ly/2mDXzrO>.

¹¹ MSF s-a întrunit doar de trei ori în ultimii trei ani (Martie 2019, Martie 2018, și Noiembrie 2017).

¹² “Consultare publică Draftul Planului Național de Acțiune 2018-2020”, OGP România, 12 Iulie 2018, disponibil la <http://bit.ly/2ICTzb5>.

¹³ “Sesiune de consultare publică PNA 2018-2020 și calendar 2018”, OGP România, 14 Martie 2018, disponibil la <http://bit.ly/2mz5s1N>.

¹⁴ The documents are available at “România Action Plan 2018–2020”, OGP, <https://www.opengovpartnership.org/documents/România-action-plan-2018-2020/>.

¹⁵ Interviuri cu Larisa Panait, Secretariatul General al Guvernului – Punct de contact OGP, 20 Septembrie 2019.

¹⁶ “Propuneri PNA 2018-2020 primite până la data de 15 mai 2018”, OGP România, 17 Mai 2018, disponibil la <http://bit.ly/2lztoc4>.

¹⁷ “Consultare publică Draftul Planului Național de Acțiune 2018-2020”, OGP România, 12 Iulie 2018, disponibil la <http://bit.ly/2ICTzb5>.

¹⁸ Interviu cu Larisa Panait, Secretariatul General al Guvernului – Punct de contact OGP, 20 Septembrie 2019.

¹⁹ “Noul Plan Național de Acțiune OGP 2018-2020”, OGP România, 12 Iulie 2018, disponibil la <http://bit.ly/2n6E2Rg>.

IV. Angajamente

Toate guvernele care participă în OGP dezvoltă planuri de acțiune OGP care includ angajamente concertate pe o perioadă de 2 ani. Guvernele își încep planurile de acțiune OGP prin comunicarea eforturilor existente în materie de guvernare deschisă, printre care și strategiile specifice și programele în derulare.

Angajamentele trebuie să fie potrivite circumstanțelor și dificultăților întâmpinate de fiecare țară sau entitate în parte. Angajamentele OGP trebuie să fie de asemenea relevante valorilor OGP, așa cum acestea sunt descrise în Articolele de Guvernare OGP și în Declarația de Guvernare Deschisă, semnată de toate țările participante OGP.¹ Indicatorii și metodele folosite în cercetarea IRM sunt descrise în Manualul de Procedură IRM.² Un sumar al indicatorilor cheie pe care IRM îi evaluează este prezentat mai jos:

- Grad de specificitate:
 - Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat: Limbajul angajamentului descrie obiectivele și acțiunile propuse într-o manieră insuficient de clară și de specifică pentru ca îndeplinirea acestora să poată fi verificată obiectiv prin intermediul unei evaluări ulterioare?
 - Suficient de specific pentru a putea fi verificat: Limbajul angajamentului descrie obiectivele și acțiunile propuse într-o manieră suficient de clară și de specifică pentru ca îndeplinirea acestora să poată fi verificată obiectiv prin intermediul unei evaluări ulterioare?
- Relevanță: Această variabilă evaluează relevanța angajamentului pentru valorile OGP. Pe baza unei lecturi atente a textului angajamentului, așa cum este menționat în planul de acțiune, întrebările orientative pentru a determina relevanța sunt:
 - Accesul la Informație: Va dezvălui guvernul mai multe informații sau va îmbunătăți calitatea informației comunicate publicului?
 - Participarea Civică: Va crea sau va îmbunătăți guvernul oportunitățile sau capacitățile publicului de a informa sau influența deciziile?
 - Responsabilitatea publică: Va crea sau va îmbunătăți guvernul posibilitățile de a-i trage la răspundere pe responsabili pentru acțiunile lor?
 - Tehnologie & Inovare pentru Transparență și Responsabilitate: Va fi inovarea tehnologică folosită împreună cu una dintre celelalte trei valori ale OGP pentru a crește fie gradul de transparență, fie cel de responsabilitate?
- Impact potențial: Această variabilă evaluează impactul posibil al angajamentului, dacă este îndeplinit așa cum este scris. Cercetătorul IRM utilizează textul din planul de acțiune pentru a:
 - Identifica o problemă socială, economică, politică sau de mediu;
 - Stabili status quo-ul la începutul planului de acțiune; și
 - Evalua măsura în care angajamentul, dacă este implementat, ar avea un impact asupra performanței și ar aborda problema
- Grad de finalizare: Această variabilă evaluează implementarea și progresul angajamentului. Această variabilă este evaluată la finalul ciclului planului de acțiune, în Raportul de Implementare IRM.
- A Reușit să Deschidă Guvernul?: Această variabilă încearcă să privească peste măsurarea rezultatelor obținute, pentru a vedea în ce măsură practica guvernamentală, în ceea ce privește valorile OGP, s-a modificat ca urmare a implementării angajamentului. Această variabilă este evaluată la finalul ciclului planului de acțiune, în Raportul de Implementare IRM.

Ce constituie un potențial angajament cu stea?

Un potențial angajament cu stea are mai mult potențial de ambiție și are mai multe șanse de a fi implementat. Un angajament bun este unul care descrie clar:

1. Problema: Care este problema economică, socială, politică sau de mediu? În loc de a descrie o problemă administrativă sau un instrument (e.g., 'Alocarea

necorespunzătoare a fondurilor de securitate socială' e o descriere mai bună decât 'lipsa unui site web').

2. Status quo-ul: Care este status quo-ul problemei de politică publică la începutul planului de acțiune (e.g., "26% din plângerile penale de corupțieniu sunt procesate în momentul de față")?
3. Schimbarea: În loc să de a menționa rezultatele intermediare, care este schimbarea comportamentală țintă pe care implementarea acestui angajament urmărește să o obțină (e.g., "Dublarea ratei de răspuns la cererile de informare" este un țel mai puternic decât "publicarea unui protocol de răspuns")?

Angajamente cu stea

O măsură, "angajamentul cu stea" (☆), necesită explicații suplimentare datorită interesului pe care aceasta îl stârnește în rândul cititorilor și datorită rolului pe care îl are în încurajarea unei competiții către top țărilor și entităților participante în OGP. Angajamentele cu stea sunt considerate angajamente exemplare OGP. Pentru a primi o stea, un angajament trebuie să îndeplinească mai multe condiții:

- Potențial de stea: proiectarea angajamentului trebuie să fie verificabilă, relevantă valorilor OGP, și trebuie să aibă un impact potențial transformativ.
- Guvernul trebuie să înregistreze un progres semnificativ în ceea ce privește acest angajament pe durata perioadei de implementare, implementarea sa fiind astfel evaluată ca Substanțială sau Finalizată.

Această variabilă este evaluată la finalul ciclului planului de acțiune, în Raportul de Implementare IRM.

Perspectivă generală asupra angajamentelor

Al patrulea plan de acțiune al României se focusează pe patru arii cheie: îmbunătățirea participării cetățenilor și a consultării dintre cetățeni și administrația publică, mărirea transparenței promovarea justiției și a integrității, extinderea serviciilor sociale, precum și promovarea datelor deschise.

¹ "Open Government Partnership: Articles of Governance", OGP, Iunie 2012, actualizate în martie 2014 și Aprilie 2015, https://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/attachments/OGP_Articles-Gov_Apr-21-2015.pdf.

² "IRM Procedures Manual", OGP, disponibil [în Engleză] la <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual>.

1. Uniformizarea practicilor privind procesele de consultare publică

Textul Angajamentului: “În vederea stimulării unei culturi a transparenței și consultării publice în administrația publică din România, dar și cu obiectivul declarat al creșterii legitimității procesului de adoptare a deciziei publice, SGG va propune îmbunătățirea cadrului legal în domeniu prin elaborarea unor norme de aplicare pentru eficientizarea mecanismelor de transparență decizională prevăzute de legea nr. 52/2003.”

Activitățile măsurabile:

- 1.1. Monitorizarea proceselor de consultare publică ale tuturor ministerelor - ca grup-țintă relevant pentru categoria autorităților publice (în calitate de emitenți principali de proiecte de acte normative cu impact general la nivel național): completare chestionare statistică la nivelul tuturor ministerelor + 1 întâlnire
- 1.2. Identificarea celor mai pregnante disfuncționalități la nivelul proceselor de consultare publică: chestionar online adresat societății civile pe site-ul fiecărui minister timp de 30 de zile + 1 întâlnire cu sectorul neguvernamental.
- 1.3. Stabilirea unor funcționalități suplimentare ale platformei e-consultare prin prisma interacțiunilor dintre autoritățile publice și sectorul neguvernamental partener: câte 1 întâlnire cu reprezentanții ministerelor și organizațiilor neguvernamentale.
- 1.4. Elaborarea normelor de aplicare pentru eficientizarea mecanismelor de transparență decizională prevăzute de Legea nr. 52/2003.

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?		
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal
1. Overall		✓		✓					✓	Assessed at the end of action plan cycle.				Assessed at the end of action plan cycle.			

Context și Obiective

Acest angajament reprezintă continuarea angajamentelor 5 și 6 dintr-al treilea plan de acțiune al României (2016–2018).¹ Deși transparența procesului decizional în administrația publică este asigurat prin legea 52/2003,² cercetarea academică,³ rapoartele de monitorizare,⁴ și interviurile cu reprezentanți ai societății civile,⁵ arată că această lege este insuficient și neuniform aplicată. Conform reprezentantului Secretariatului General al Guvernului (SGG), administrația publică implementează multe dintre sugestiile primite din partea cetățenilor, dar nu comunică modul în care aceste sugestii au fost implementate, sau

motivele pentru care feedback-ul nu a fost folosit.⁶ Această lipsă de comunicare poate crea impresia că publicul nu are un cuvânt de spus și poate inhiba participarea civică.

Astfel, acest angajament urmărește (1) standardizarea interpretării și a aplicării legii 52/2003, (2) abilitarea administrației publice în validarea feedback-ului, (3) conștientizarea cetățenilor cu privire la practicile și legile care asigură transparența procesului decizional, și (4) îmbunătățirea calității serviciilor publice oferite. Primul obiectiv răspunde recomandărilor anterioare din Raportul de Progres IRM 2016–2018 și adresează problema ineficienței aplicării a legii transparenței procesului decizional.⁷ Al doilea și al treilea obiective adresează problema comunicării dintre administrația publică și cetățenii care oferă feedback.

Acest angajament este suficient de specific pentru a fi verificat. Reprezentantul SGG a oferit cercetătorului IRM o listă de întâlniri și date care corespund etapelor de referință detaliate în textul acestui angajament.⁸ Reprezentantul SGG a sugerat că instruirea funcționarilor publici în a comunica mai bine modul în care își propun să implementeze feedback-ul primit ar putea mări nivelul de informare și satisfacția publicului larg și ar putea încuraja participarea civică.⁹ Conform reprezentantului SGG, SGG își propune să extindă platforma [e-consultare.gov.ro](https://www.consultare.gov.ro) pentru a (1) permite instituțiilor care inițiază acte normative să managerieze direct procesul de consultare publică, prin intermediul platformei, (2) să facă feedback-ul și răspunsurile aferente vizibile tuturor, (3) să permită sincronizarea automată a site-urilor instituțiilor care inițiază acte normative cu platforma, și (4) să genereze statistici cantitative și calitative asupra feedback-ului primit și asupra răspunsurilor aferente. Acest angajament este deci relevant participării civice.

Dacă va fi implementat așa cum este scris, acest angajament ar putea transform procesul de consultare publică. Deși o nouă rundă de colectare de feedback este puțin probabil să ofere noi perspective SGG-ului, asigurarea transparenței feedback-ului și al răspunsurilor aferente de rejectare sau de valorizare a sugestiilor transmise în cadrul platformei, ar putea reduce semnificativ barierele ce îngreuiază participarea civică. Acest aspect al răspunderii publice este considerat de reprezentantul SGG ca fiind un plus esențial pentru a avea consultări publice cu sens și pentru a asigura colaborarea dintre cetățeni și administrația publică.¹⁰ Dezvoltarea unor norme de aplicare ar putea de asemenea reduce posibilitatea ca administrațiile publice să nu aplice uniform legea. Conform argumentelor reprezentantului SGG, instruirea funcționarilor publici, crearea unui depozit central de practici de consultare publică care să permită compararea instantanee a performanțelor diferitelor instituții (platforma [e-consultare.gov.ro](https://www.consultare.gov.ro)), precum și normele de aplicare, reprezintă instrumente mai eficiente decât ar putea fi sancțiunile, în acest moment.¹¹

Pașii următori

Acest angajament este important având în vedere nivelul scăzut de comunicare dintre societatea civilă și administrația publică. Următoarele recomandări pot să ghideze implementarea acestui angajament:

Asigurarea traficului pe platformă și a unei memorii instituționale.

- SGG ar trebui să creeze o memorie instituțională permanentă deschisă publicului, în care să stocheze propunerile de îmbunătățire a platformei [e-consultare.gov.ro](https://www.consultare.gov.ro), motivele pentru care acestea nu sunt/ pot fi implementate sau termenele în care îmbunătățirile vor fi implementate. Astfel, SGG ar putea să se consulte cu Ministerul Transporturilor pentru a găsi sinergii cu Registrul Propunerilor dezvoltat de aceștia din urmă.
- SGG ar trebui să se asigure că platforma [e-consultare.gov.ro](https://www.consultare.gov.ro) pva fi folosită atât de societatea civilă cât și de administrația publică. Astfel, SGG ar putea face o referire directă la platforma [e-consultare.gov.ro](https://www.consultare.gov.ro) în normele de implementare ale legii 52/2003.

Asigurarea unei linii de finanțare pentru dezvoltarea platformei.

- Guvernul ar putea deschide o linie de finanțare suficientă pentru implementarea în termen a funcționalităților adiționale ale platformei [e-consultare.gov.ro](https://www.consultare.gov.ro). Conform

reprezentantului SGG, departamentul său IT va analiza propunerile de îmbunătățire și va crea un plan de acțiune pentru acelea care se încadrează bugetul și termenele alocate.¹²

Consultarea asupra normelor de implementare.

- Deși nu este explicit inclus în textul planului de acțiune, conform reprezentantului SGG, SGG va propune scrie și propune spre aprobare, normele de implementare ale legii 52/2003. Aceste norme vor conține feedback-ul societății civile și al autorităților publice, și vor supuse consultării publice.¹³ Aceasta inițiativă este bună și trebuie implementată.

¹ Guvernul a experimentat cu un site pilot consultare.gov.ro, unde erau colectate și prezentate publicului, într-o manieră centralizată și uniformă, proiectele legislative ale instituțiilor publice. În ciuda popularității site-ului în lipsa resurselor fizice și tehnice, acest pilot a fost întrerupt în aprilie 2018, Guvernul angajându-se să îl reproiecteze și să-l reconstruiască. Vezi “IRM România End-of-Term Report 2016–2018”, OPG, pp. 23-28, <https://bit.ly/36loycR>.

² Textul legii 52/2003 asupra transparenței decizionale în administrația publică este disponibil la <https://goo.gl/m3Qwqe>.

³ Academia de Advocacy (2015) M-am decis să mă implic”, disponibili la <https://goo.gl/HmvsWc>.

⁴ Interviu cu Madalina Mitroi, Secretariatul General al Guvernului (SGG), 17 Aprilie 2019.

⁵ Interviu cu Marian Damoc, Romanian Youth Movement for Democracy, 8 Noiembrie 2018.

⁶ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 17 Aprilie 2019.

⁷ “IRM România Progress Report 2016–2017”, OGP, pg. 55, disponibil [în Engleză] la <https://goo.gl/AHqzEe>.

⁸ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 30 August 2019.

⁹ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 17 Aprilie 2019.

¹⁰ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 17 Aprilie 2019.

¹¹ Ibid.

¹² Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 30 August 2019.

¹³ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 17 Aprilie 2019.

2. Guvernare deschisă la nivel local

Textul Angajamentului: “Pornind de la setul de principii OGP, au fost formulate recomandări privind guvernarea deschisă la nivel local și se va deschide o sesiune de înscrieri în cadrul unui program pilot cu 8 unități administrativ-teritoriale pe modelul OGP Subnational Program.”

Activitățile măsurabile:

- 2.1. Derularea unor sesiuni de informare la nivel regional pentru promovarea Recomandărilor privind Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă la nivel local (8 sesiuni – 111 UAT-uri)
- 2.2. Implementarea de către UAT-urile selectate a planurilor de acțiune locală aferente proiectelor propuse de acestea, cu sprijinul unității centrale OGP și al ONG-urilor deja implicate în OGP România: (1) Consultări locale; (2) Identificarea unor probleme și priorități locale prin participarea tuturor stakeholderilor; (3) Stabilirea unor echipe locale pentru formularea de proiecte/soluții în colaborare și realizarea acestora.
- 2.3. Acordarea Premiului pentru Bune Practici OGP la nivel local.

Data de început: 2018

Data de sfârșit: Octombrie 2019

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
2. Overall		✓	✓	✓				✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP) efectuează activități anuale de monitorizare a implementării Strategiei Naționale Anticorupție (SNA) 2016 - 2020.¹ Aceste runde de monitorizare demonstrează că la nivelul administrației publice locale, există un nivel scăzut de informații de interes public deschise, precum și un angajament prea mic față de guvernarea deschisă.² Acest angajament reprezintă o continuare a angajamentului 9 dintr-al treilea plan național de acțiune al României, și își propune: (1) creșterea numărului de autorități publice locale care se angajează să ia măsurile necesare pentru implementarea valorilor OGP și (2) creșterea numărului de agenți sociali (e.g. organizații ale societății civile locale) implicați în procesul decizional. Al doilea scop demonstrează că acest angajament este relevant pentru participarea civică. Angajamentul este de asemenea relevant pentru accesul la informație, întrucât prezează

administrațiile publice locale să aplice Ghidul “Recomandări privind Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă la nivel local” din 2017.³

Acest angajament propune trei etape de referință care pot fi verificate. Cu toate acestea, activitățile planificate au un impact potențial minor întrucât:

- Câteva dintre cele 111 administrații locale publice au beneficiat deja de suport tehnic⁴ în implementarea proiectelor de guvernare deschisă, în cardul unor deplasări în teren anterioare.⁵ În plus, câteva dintre acestea (e.g., Timișoara și Oradea) au efectuat deja câțiva pași în a implementa principiile OGP la nivel local. Reprezentantul MDRAP a menționat că sesiunile de instruire sunt esențiale în a ajuta funcționarii publici locali să internalizeze conceptele guvernării deschise, și în același timp, în a adăuga o presiune instituțională asupra acestor administrații publice locale să adereze la recomandările Ghidului.⁶ Cu toate acestea, acest angajament nu specifică numărul de planuri de acțiune locale ce trebuie implementate și nu setează ținte minime pentru dezvoltarea acestor planuri. În plus, deși presiunea instituțională este importantă impactul potențial al acestei activități este limitat, în momentul în care eșantionul instruit reprezintă doar 3.5% din totalul de 3,228 de administrații publice.
- De asemenea, deși MDRAP va invita organizațiile societății civile să participe la aceste sesiuni de instruire, experiența colaborării administrației publice cu societatea civilă pe probleme de SNA sugerează ca puține dintre acestea vor participa.⁷
- În cele din urmă, competiția este sponsorizată printr-un proiect co-finanțat European, și are ca scop creerea unei rețele prin care bunele practici sunt diseminate și aplicarea lor este răsplătită.⁸ Având în vedere că monitorizarea periodică în ceea ce privește implementarea SNA reprezintă un element de constrângere, recompensa oferită campionilor poate reprezenta o motivație complementară pentru administrațiile publice locale care au rezultate deosebite.⁹

Pașii Următori

Acest angajament este important, având în vedere opacitatea guvernamentală a instituțiilor publice locale, precum și a procesului decizional, a achiziției și a cheltuirii fondurilor publice (așa cum ilustrează și angajamentul 10 din acest plan de acțiune). Întrucât sesiunile de instruire sunt folosite și ca surse de inspirație în ceea ce privește modalitatea cea mai oportună prin care valorile OGP pot fi implementate la nivel local,¹⁰ recomandările următoare pot ghida implementarea actualului angajament, precum și proiectarea continuării sale, în cazul în care acest angajament va fi continuat în următorul plan de acțiune:

- **Grupul țintă trebuie să conțină mai multe administrații.** MDRAP și SGG ar trebui să instruiască mai mult de 3.5% din totalul administrațiilor publice locale, prin organizarea mai multor sesiuni de instruire (față în față), prin instrumente educaționale online, sau prin selecția și mandatarea unor instructori din rândul “Campionilor în integritate” în a disemina cunoștințele achesate direct de la SGG și MDRAP în rândul administrațiilor publice locale vecine.
- **Consultarea unor administrații cât mai diverse.** MDRAP și SGG ar trebui să ia legătura cu, să consulte și să instruiască și administrațiile publice locale “neinteresate” (nu numai cele 111 care s-au auto-selectat în acest program). Astfel, MDRAP și SGG pot viza administrațiile cu cele mai mici scoruri de performanță în rundele de monitorizare anuală a SNA.
- **Înțelegerea motivelor pentru care câteva organizații ale societății civile nu mai sunt colaborative.** MDRAP ar trebui să organizeze organizațiile societății civile care au colaborat anterior (în contextul activităților de monitorizare SNA) și care nu mai sunt dispuse să colaboreze, pentru a identifica și adresa problema de fond în scopul repornirii cooperării cu societatea civilă.
- **Promovarea unui efort de participare civică bazat pe dovezi.** Recomandările IRM anterioare și literatura științifică recentă¹¹ sugerează că funcționarii publici trebuie mai întâi să deschidă guvernarea și doar în pasul doi să solicite colaborarea societății civile. În acest scop, MDRAP ar trebui să încurajeze administrațiile publice locale să se angajeze, mai întâi, în modul cel mai credibil, că vor governa deschis (e.g., prin

deschiderea de seturi de date de interes public) înainte de a încerca să formeze parteneriate și proiecte de colaborare.

- **Impunerea de ținte pentru deschiderea guvernării cel puțin în rândul celor 111 administrații publice locale.** MDRAP și SGG ar trebui să monitorizeze anual performanțele administrațiilor locale publice de deschidere a guvernării și apoi să impună ținte pe care planurile locale de acțiune să le atingă, în special în rândul celor 111 de administrații publice locale instruite.
- **Permiterea societății civile să co-selecteze indicatorii de performanță și să co-valideze performanța.** Pentru a evita transformarea acestui angajament într-un exercițiu de birocratic, MDRAP și SGG ar trebui să motiveze organizațiile locale ale societății civile să co-selecteze țintele guvernării deschise și să co-valideze performanța administrației publice locale în domeniul guvernării deschise.

¹ Strategia Națională Anticorupție 2016-2020 este disponibilă la <https://bit.ly/2Nt7pd8>.

² Rapoartele de monitorizare MDRAP sunt disponibile la <https://bit.ly/2LAIg92>.

³ Guvernul României, Centrul pentru Inovare Publică, Smart City Timișoara (2017) "Recomandări privind Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă la nivel local", disponibil la <https://bit.ly/2VOZTsh>.

⁴ Reprezentativul MDRAP a susținut că MDRAP oferă (1) Asistență Tehnică Directă (e.g. suport în timpul vizitelor în teren), și (2) Asistență Tehnică Indirectă (e.g. suport email și telefonic) prin SNA.

⁵ Interviu cu Andreea Grigore, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP), 19 Aprilie 2019.

⁶ Interviu cu Andreea Grigore, MDRAP, 19 Aprilie 2019.

⁷ Ibid.

⁸ "Rețeaua Campionilor", MDRAP, 1 Iulie 2019, disponibil la <https://bit.ly/2xvviIV>.

⁹ "Carrot and Stick Approach of Motivation", Business Jargons, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2k7UU9a>.

¹⁰ Interviu cu Andreea Grigore, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP), 4 Septembrie 2019.

¹¹ Rodrik, D. (2013) "When ideas trump interests: preferences, world views, and policy innovations", Institute for Advanced Studies, working papers, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/2YyKoqi>.

3. Bugete pentru cetățeni

Textul Angajamentului: “Angajamentul își propune să introducă gradual, pentru administrația centrală și locală, obligativitatea Bugetelor pentru Cetățeni, o formă narativă a bugetelor publice.”

Activitățile măsurabile:

- 3.1. Pregătirea unui Buget pentru Cetățeni aferent bugetului de stat pentru anul 2019 și prezentarea acestuia în perioada de consultare.
- 3.2. Realizarea și prezentarea BpC aferent bugetului 2019
- 3.3. Redactarea și adoptarea normelor care introduc obligativitatea BpC pentru toate autoritățile publice

Data de început: Septembrie 2018

Data de sfârșit: TBD

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
3. Overall		✓	✓	✓				✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Chestionarul Open Budget 2017 al International Budget Partnership (IBP) arată că România înregistrează un scor mare în ceea ce privește transparența fiscală și unul mic în ceea ce privește participarea cetățenilor. Spre exemplu, România a publicat toate documentele bugetare esențiale, cu excepția Bugetului pentru Cetățeni¹ - o versiune mai puțin tehnică a proiectului de buget al Guvernului, sau al Bugetului de Stat, așa cum a fost acesta aprobat de Parlament, și care oferă publicului larg informații esențiale despre bugetul de stat. Puțini cetățeni comentează pe baza propunerii de buget de stat publicate, deși au acest drept legal.² Conform unui reprezentant al societății civile aceasta se datorează faptului că cetățenii nu au materiale infografice sau narative care să îi ajute să înțeleagă cheluielile propuse și eventualele alegeri care pot fi făcute într-o propunere de buget.³ În 2017 o vizualizare a fost construită pentru bugetul de stat aprobat 2018, în baza datelor publicate de Ministerul Finanțelor Publice (MFP), de către un ONG Român - Open Budget⁴ - care ulterior a construit și o platformă aplicație interactivă pentru ca cetățenii să poată vizualiza și să modifice Bugetele de Stat aprobate din 2018 și din 2019.⁵ Această aplicație ușor de înțeles poate constitui un model de Buget pentru Cetățeni.

Cu acest angajament, MFP va oferi un acces sporit la informația bugetară, prin publicarea pe site-ul său⁶ a unei alte broșuri explicative, pe înțelesul tuturor, a bugetului de stat,

aprobat și rectificat 2019, în toamna anului 2019. Acest document va semăna Broșurii Explicative pe care MFP a publicat-o în 2018,⁷ și care imita modelul de bună practică al IBP.⁸ Mai important, MFP va pregăti și va deschide consultării publice un Buget pentru Cetățeni pentru propunerea de buget de stat 2019, promovând astfel participarea civică.

Câteva semnale timpurii avertizează că implementarea acestui angajament va întâmpina dificultăți. Conform reprezentantului MFP, în ciuda asumării etapei de referință 3, MFP nu are instrumentele și resursele necesare pentru a obliga alte instituții ale administrației publice să-și prezinte bugetele într-o manieră ușor de utilizat și de înțeles.⁹ Conform reprezentantului Ministerului Dezvoltării Regionale și a Administrației Publice (MDRAP), rolul MDRAP este de a susține inițiativele MFP de a compune modele de Bugete pentru Cetățeni pentru administrația publică.¹⁰ Cu toate acestea, rămâne neclar care sunt normele care introduc obligativitatea Bugetelor pentru Cetățeni, cine le va redacta, și dacă această etapă de referință va fi continuată în absența unei intervenții directe a Guvernului. Prin urmare, rămâne neclar cine își va asuma răspunderea pentru această etapă de referință și în ce formă.

Cu toate acestea, dacă MFP și MDRAP ar putea (așa cum este menționat în acest angajament) colabora cu scopul de a produce broșuri explicative la nivelul administrației publice locale și de a susține eforturile administrației publice în a-și publica propunerile de bugete și bugetele prin intermediul unor info-grafice ușor de utilizat și de înțeles, acest angajament ar putea îmbunătăți participarea bugetară în România. Conform reprezentantului societății civile, bugetele pentru cetățeni sunt esențiale pentru bugetarea participativă, întrucât acestea oferă cetățenilor o mai bună înțelegere a deciziilor luate în alocarea bugetului de stat.¹¹ Cu toate acestea, este important să notăm căbroșurile de Bugete pentru Cetățeni care sunt publicate după ce bugetul de stat a fost aprobat și rectificat nu susțin bugetarea participativă (deși oferă informații adiționale asupra alegerilor bugetare făcute).

Pașii Următori

Acest angajament atinge un domeniu important de politici publice, având în vedere participarea limitată a cetățenilor în deciziile bugetare din România. Următoarele recomandări pot ghida implementarea sa, precum și potențiala sa continuare în următorul plan de acțiune:

Publicarea a mai multor broșuri informative pentru bugetul din 2020.

- MFP nu a reușit să publice o broșură explicativă pentru noua propunere de Buget de Stat 2019.¹² Cu toate că această oportunitate a fost ratată în 2019, o broșură explicativă poate încă să încurajeze bugetarea participativă dacă aceasta va acompania propunerea de Buget de Stat 2020, în mod ideal la finalul anului calendaristic 2019.
- În plus, MFP ar trebui să publice o broșură explicativă care să acompanieze Bugetul de Stat aprobat la începutul anului calendaristic 2020, și o a doua care să acompanieze Bugetul de Stat revizuit, în a doua jumătate a anului calendaristic 2020.

Organizarea a mai multor conversații pe tema participării bugetare.

- Societatea civilă și-a exprimat critica față de practicile bugetare curente și a propus acest angajament. MFP ar putea să îi implice în îmbunătățirea practicilor bugetare prin:
 - (1) Organizarea unor serii de discuții sau a unor grupuri de lucru pe tema broșurilor explicative și a broșurilor publicate în 2018 și în 2019 (e.g., pentru a le analiza utilitatea și pentru a găsi noi modalități de a le îmbunătăți conținutul, narativa și/sau design-ul; pentru a le analiza vizibilitatea și pentru a găsi noi modalități de a le face răspândite în rândul publicului larg);
 - (2) Organizarea unor serii de discuții sau a unor grupuri de lucru pe tema practicilor de bugetare participativă pentru a identifica cele mai bune practici, și pentru a vedea în ce circumstanțe acestea ar putea fi implementate.

- MFP ar putea conștientiza publicul asupra conceptului de bugetare participativă și asupra rolului și a responsabilităților cetățenilor. Aceasta poate fi efectuată prin sesiuni de instruire—e.g., ore școlare, seminarii universitare, cursuri online, broșuri, etc. Societatea civilă ar putea fi implicată ca facilitant sau ca creator de curiculă.¹³

Pilotarea participării bugetare pe eșantioane mai mici.

Guvernul ar trebui să formeze un grup de lucru inter-ministerial (cu experți din MFP și MDRAP) pentru a:

- Identifica administrațiile publice (locale) care ar fi interesate în implementarea bugetării participative și pentru le a selecta pe cele mai potrivite. Spre exemplu, chestionarul MRAF completat de diferitele administrații publice locale (vezi angajamentul 2) a ilustrat că bugetarea participativă era dorită de mai multe administrații publice locale.
- Proiecta un protocol pentru participarea bugetară pentru instituțiile pilotante;
- Asigura suportul tehnic și financiar pentru pilotarea bugetării participative la nivelul acestor administrații;
- Evalueze pilotul și să disemineze lecțiile învățate.

¹ Open Budget Survey (2017) România, disponibil [în Engleză] la <https://bit.ly/1hHEpCL>.

² Interviu cu Bogdan Grunevici, Ministerul Finanțelor Publice (MFP), 19 Septembrie 2019.

³ Interviu cu Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică (CPI), 16 Aprilie 2019.

⁴ Funky Citizens (2018) "România Open Budget Chestionar 2017: sumar", disponibil la <https://bit.ly/2ZMI0xJ>.

⁵ Open Budget 2019 application, disponibilă la <https://bit.ly/31JSDlj>.

⁶ "Bugetul de Stat", Ministerul Finanțelor Publice, disponibil la <http://bit.ly/2kJEIEE>.

⁷ Ministerul Finanțelor Publice (2018) "Bugetul pentru Cetățeni", disponibili la <http://bit.ly/2mpVsb9>.

⁸ Interviu cu Bogdan Grunevici, MFP, 19 Septembrie 2019.

⁹ Interviu cu Bogdan Grunevici, MFP, 19 Septembrie 2019.

¹⁰ Interviu cu Andreea Grigore, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP), 4 Septembrie 2019.

¹¹ Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019.

¹² Interviu cu Bogdan Grunevici, MFP, 19 Septembrie 2019.

¹³ Un exercițiu interesant în ceea ce privește bugetarea participativă este propus de CPI. Vezi "Bugetare Participativa la Școală", Centrul pentru Inovare Publică, disponibil la <http://bit.ly/2kX9wZl>.

4. Creșterea gradului de consultare și participare în rândul tinerilor

Textul Angajamentului: “Angajamentul urmărește realizarea unor acțiuni care să ducă la dezvoltarea relației de colaborare dintre autorități, tineri și structuri care lucrează cu tinerii pentru a genera planuri de acțiune dedicate, cu ajutorul unor mecanisme și instrumente de dialog, utilizând inclusiv TIC. Acțiunile implementate și instrumentele utilizate vor conduce la dezvoltarea competențelor sociale și civice ale tinerilor și la creșterea capacității factorilor de decizie, în așa fel încât să contribuie la construirea unei societăți deschise, diverse, interculturale și tolerante.”

Activitățile măsurabile:

- 4.1. Desfășurarea unor consultări publice realizate de către Grupul Național de Lucru pe Dialog Structurat și rețeaua de lucrători de tineret, cu competențe în derularea procesului de dialog structurat;
- 4.2. Elaborarea metodologiilor de concurs pentru proiecte de tineret ale ONGT/ONGS;
- 4.3. Crearea platformei online privind selecția proiectelor de tineret/ studențești la nivel central;
- 4.4. Constituirea consiliilor consultative de tineret pe lângă consiliile județene și primăriile reședințelor de județ;
- 4.5. Finanțarea prin concurs a unui număr de cel puțin 300 de proiecte.

Data de început: Decembrie 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neinceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
4. Overall		✓	✓	✓		✓		✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Acest angajament este continuat din al treilea plan de acțiune al României (2016–2018).¹ În momentul de față, tineretul din România nu este suficient de implicat în procesele decizionale, în proiectele Ministerului Tineretului și Sportului (MTS), precum și în proiectele pentru tineret derulate la nivelul județelor și în București.² Conform reprezentantului societății civile, în cadrul Dialogului Structural al UE, este dificil pentru tineri să urmărească cum sunt implementate soluțiile pe care aceștia le-au oferit. De asemenea, în cadrul consultărilor publice naționale, Consiliul Inter-ministerial pentru Tineret ar trebui să consulte mai des Consiliul Național Consultativ, mai ales în materie de politici publice inter-sectoriale.³ În plus, deși legea 350/2006 recomandă autorităților publice locale să creeze

consiliile consultative de tineret, recomandarea a fost rar implementată întrucât implementarea acesteia nu este obligatorie, nu există normele de implementare care să oblige implementarea recomandării.⁴ Astfel, doar 15 consilii consultative de tineret locale și regionale au fost create.⁵

This angajament urmărește să consolideze procesul de consultare a tineretului, să asigure că consiliile de tineret necesare sunt stabilite, să finanțeze cel puțin 300 de proiecte pentru tineri și studenți, și să selecteze într-un mod transparent participanții competițiilor de tineret și competițiilor studențești (e.g., Competiția Națională de Tineret și Competiția Națională de Studenți). Conform reprezentantului MTS, platforma online a MTS va fi construită (etapa de referință 3) și va oferi tinerilor informații relevante despre spațiul muncii, noi locuri de muncă, educație, finanțe, și competiții, și lista proiectele pe care MTS le-a finanțat prin competițiile locale și naționale pe care le-a organizat, împreună cu rezultatele pe care aceste proiecte le-au obținut. Acest angajament folosește deci instrumente IT pentru a promova participarea civică și accesul la informație, iar obiectivele sale precum și etapele sale de referință sunt suficient de detaliate pentru ca atingerea lor și respectiv implementarea lor să poată fi verificate.

Cu toate acestea, acest angajament va avea, cel mai probabil un impact minor asupra angajării tineretului în procesul de decizie, precum și asupra abilității tinerilor de a accesa informația relevantă. Obiectivele angajamentului adresează disfuncționalități în procesul de consultare la nivel UE, precum și la nivelul administrației publice locale, dar nu adresează explicit problema aceasta la nivel național. Conform unui reprezentant al societății civile, rămâne neclar ce influență pot exercita tinerii asupra politicilor publice naționale sau europene, prin intermediul Dialogului Structurat.⁶ În plus, conform reprezentanților MTS și ai societății civile, metodologiile de competiție pentru proiectele de tineret sunt ajustate anual pentru a reflecta feedback-ul primit din partea organizațiilor societății civile care concurează pentru finanțare, cât și prioritățile MTS.⁷ Prin urmare, etapa de referință 2 reflectă mai mult funcționarea MTS decât o reușită în materie de consultare publică sau în materie de acces la informație. Conform reprezentantului societății civile, digitalizarea procesului de aplicare pentru finanțare ar reduce costurile și birocrăția asociate cu aplicarea pe bază de dosar tipărit.⁸ În plus, centralizarea de informații asupra proiectelor câștigătoare pe platforma MTS precum și a rezultatelor obținute în aceste proiecte vor permite expunerea efortului MTS precum și sporirea monitorizării finanțării.

Cu toate acestea, MTS nu a reușit încă să obțină finanțare pentru dezvoltarea platformei.⁹ În plus, deși MTS organizează o colaborare cu o universitate pentru ca împreună să construiască platforma, rămâne neclar ce informații de la alte ministere pot fi și vor fi integrate în platforma MTS, precum și modul în care platforma va fi populată. MTS a reorganizat Consiliul Național Consultativ pentru Tineret în 2018, prin HG 141/2018. Cu toate acestea, legea 350/2006 nu stipulează clar obligativitatea administrației publice locale și a consiliilor județene de a constitui consilii consultative.¹⁰ Legea Tineretului,¹¹ care se află încă în discuție în Parlament, va impune această cerință¹² în momentul în care va fi ratificată, iar MTS va monitoriza aplicarea acesteia.¹³ Cu toate acestea, întrucât Legea Tineretului nu specifică sancțiuni pentru ne-crearea de consilii locale consultative, conform reprezentantului societății civile, MTS va trebui să facă lobby în rândul administrațiilor locale publice, pentru ca să se asigure că acestea vor aplica legea, sau MTS va trebui să aplice strategii de "numire-și-rușine" pentru a pune presiune, împreună cu reprezentantul Guvernului în Județ (Prefectura Județului), pe acele administrații publice locale care nu se conformează.¹⁴ În lipsa unui punct de referință, este dificil de evaluat impactul potențial al finanțării a 3.000 de proiecte cu cel puțin 2.000 de beneficiari, pe tema participării tinerilor în procesul decizional.

Pașii Următori

Având în vedere participarea limitată a tineretului în procesul de decizie din România precum și absența unei Strategii Naționale pentru Tineret, acest angajament este important

și trebuie continuat în următorul plan de acțiune. Următoarele recomandări pot ghida implementarea sa în actualul cât și în planul de acțiune viitor:

- MTS ar trebui să clarifice rolul consiliilor consultative (e.g., mandatul acestora în relație cu administrația constituentă), compoziția acestora, procedurile de operare (e.g., frecvența întâlnirilor și subiectele acoperite), și realizările propuse (e.g., raport anual, recomandări scrise, etc).
- Conform reprezentantului societății civile, MTS ar trebui să mărească transparența fondurilor alocate —e.g., prin publicarea pe site-ul său a unor sumaruri de proiecte, pentru proiectele finanțate la nivel local și național, precum și prin publicarea unor statistici agregate care să ilustreze tipurile de activități și de proiecte finanțate.¹⁵
- Modul în care recomandările oferite în baza consultărilor anterioare au fost considerate și implementate (e.g. în contextul politicilor publice Europene, la nivelul Strategiei Naționale pentru Tineret, sau la nivel de metodologie și de proceduri etc) ar trebui să fie clar înainte de începerea unei noi runde de Dialog Structurat. Consiliul Inter-ministerial pentru Tineret ar trebui să discute sugestiile primite din Dialogul Structurat și ar trebui să moduli în care acestea au fost utilizate în proiectarea și în implementarea Strategiei Naționale pentru Tineret 2020–2025.
- Întrucât o nouă Strategie Națională pentru Tineret va trebui să fie compilată în 2020, Consiliul Inter-ministerial pentru Tineret ar trebui să înceapă consultarea Consiliului Național Consultativ și a asociațiilor naționale de tineret, în ceea ce privește politicile publice ale MTS precum și asupra politicilor publice legate de tineret ale celorlalte ministere (e.g. Ministerul Educației Naționale, Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Ministerul Sănătății, etc), care vor implementa politica guvernului privind tineretul prin intermediul Strategiei Naționale pentru Tineret.

¹ Angajamentul 8 al celui de-al treilea plan național de acțiune la România: vezi "IRM End-of-Term Report on România 2016–2018", OGP, www.opengovernmentpartnership.org.

² Conform descrierii problemei acestui angajament, disponibile (în Engleză) la http://ogp.gov.ro/nou/wp-content/uploads/2018/11/Romania-2018-2020_NAP_EN.pdf

³ Interviu cu Mihai Dragos, Consiliul Tineretului din România (CTR), 9 Septembrie 2019.

⁴ "2016–2017 IRM Progress Report on România", OGP, www.opengovernmentpartnership.org.

⁵ Interviu cu Marcel Sabados, Ministerul Tineretului și Sportului (MTS), 10 Septembrie 2019.

⁶ Interviu cu Mihai Dragos, CTR, 9 Septembrie 2019.

⁷ Interviu cu Marcel Sabados, MTS, 10 Septembrie 2019; Interviu cu Mihai Dragos, CTR, 9 Septembrie 2019.

⁸ Interviu cu Mihai Dragos, CTR, 9 Septembrie 2019.

⁹ Interviu cu Marcel Sabados, MTS, 10 Septembrie 2019.

¹⁰ Legea 350/2006, art. 4e, disponibilă la <http://bit.ly/2kUatIq>.

¹¹ Articolul 16 al PL-x 716/2018, disponibil la <http://bit.ly/2kygSIK>.

¹² "PL-x nr. 716/2018, Proiectul Legii Tineretului", Camera Deputatilor a Romaniei, disponibil la <http://bit.ly/2mubVLI>.

¹³ Interviu cu Marcel Sabados, MTS, 10 Septembrie 2019.

¹⁴ Interviu cu Mihai Dragos, CTR, 9 Septembrie 2019.

¹⁵ Interviu cu Mihai Dragos, CTR, 9 Septembrie 2019.

5. Registrul propunerilor societății civile

Textul Angajamentului: “Pe site-ul Ministerului Transporturilor, www.mt.gov.ro, se va publica o secțiune destinată propunerilor primite din partea societății civile cu privire la proiectele de acte normative inițiate de minister. Secțiunea va fi actualizată periodic cu documentele primite din partea societății civile.”

Activitățile măsurabile:

- 5.1. Elaborarea secțiunii Registrul propunerilor
- 5.2. Introducerea propunerilor primite din partea societății civile
- 5.3. Actualizarea cu noile propuneri primite din partea societății civile

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
5. General		✓	✓	✓		✓		✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Conform reprezentantului Ministerului Transporturilor (MT), din cele aproximativ 240 de propuneri de acte normative, pe care MT le pune anual în consultare, doar 10 primesc suficiente comentarii, în timp ce restul primesc prea puține sau deloc. În plus, în absența unui Registrul public al Propunerilor (RP) este dificil pentru MT să dovedească că a răspuns tuturor comentariilor primite, o situație care se pretează în mod gratuit suspiciunii și confuziei.¹ Prin acest angajament, MT urmărește publicarea acestui registru, pentru a permite societății civile să verifice dacă propunerile și comentariile lor au fost primite, să știe sub ce număr acestea au fost înregistrate, și să înțeleagă motivele pe care departamentele specializate le-au oferit pentru ne-acceptarea/ ne-incorporarea acestora. Angajamentul susține deci participarea civică și accesul la informație. Etapele de referință sunt suficient de specifice pentru a putea fi verificate.

MT folosește metrici de vizualizare pentru fiecare proiect de act normativ, precum și numărul de propuneri primite pentru a măsura impactul acestui angajament. Rezultatele preliminare sugerează că aceste transformări vor mări semnificativ participarea cetățenilor.² Acest angajament are, de asemenea, potențial în a servi ca exemplu de bună practică pentru SGG, în ceea ce privește transparentizarea comunicării dintre cetățeni și administrația publică și integrarea acestora în procesul de consultare publică.

Pașii Următori

Există indicii că acest angajament se află într-un stadiu avansat de finalizare, RP fiind deja completat în cadrul site-ului MT,³ și în momentul de față înregistrând câteva îmbunătățiri ce urmează a fi completate până în octombrie 2019.⁴ Având în vedere gradul avansat de completare a acestui angajament, cercetătorul IRM recomandă ca următoarele sugestii să fie implementate în proiectarea următorului plan de acțiune:

- MT ar trebui să compileze un raport în care să documenteze acest exemplu de "bună practică". Raportul ar trebui să detalieze în special impactul pe care acest angajament l-a avut asupra mării participării civice în procesul decizional, precum și măsurătorile folosite pentru a evidenția acest lucru. În plus, MT ar trebui să detalieze infrastructura tehnică pe care se bazează portalul MT, pentru a permite replicarea acesteia de către alți membri ai administrației publice centrale și locale.
- MT ar trebui să considere o posibilă colaborare cu SGG pentru a adăuga o secțiune de RP la platforma e-consultare.gov.ro care centralizează și publică toate comentariile primite pe parcursul perioadelor de consultare, cât și răspunsurile oferite de administrația publică.

¹ Interviu cu Adrian Olteanu, Ministerul Transporturilor (MT), pe 17 septembrie 2019.

² Interviu cu Adrian Olteanu, Ministerul Transporturilor (MT), pe 17 septembrie 2019.

³ Registrul Propunerilor este disponibil la <http://bit.ly/2m6n2Kl>.

⁴ Interviu cu Adrian Olteanu, MoT, 17 Septembrie 2019.

6. Extinderea standardelor privind accesul la informațiile de interes public la nivelul autorităților publice locale

Textul Angajamentului: “ SGG va continua dezvoltarea și extinderea aplicării standardelor elaborate în ”Memorandumul privind creșterea transparenței și standardizarea afișării informațiilor de interes public” și în ”Memorandumul pentru Instituirea Registrului Unic al Transparenței Intereselor (RUTI)” la nivelul primăriilor de municipii și orașe.”

Activitățile măsurabile:

- 6.1. Monitorizarea semestrială a gradului de conformare a practicilor grupului-țintă vizat de prezentul angajament (primării orașe) cu prevederile celor două Memorandum-uri
- 6.2. Identificarea celor mai pregnante disfuncționalități la nivelul furnizării din oficiu a informațiilor de interes public într-un mod standardizat de către grupul-țintă: 1 consultare publică, chestionar online
- 6.3. Dezvoltarea și completarea platformei RUTI pentru a include interacțiunile dintre reprezentanții grupului-țintă vizat de prezentul angajament (primării municipii și orașe) și grupuri specializate
- 6.4. Sesiuni semestriale de formare profesională a responsabililor pentru aplicarea legii nr. 544/2001 privind accesul la informații de interes public din cadrul grupului-țintă vizat de prezentul angajament (primării orașe)

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
6. Overall		✓	✓	✓				✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

În 2016, un memorandum inter-ministerial a fost semnat,¹ în baza căruia semnatarii se obligau să publice același tip de informații și în același format conform legii 544/2001, precum și să publice agendele oficialilor de rang înalt în Registrul Unic al Transparenței Intereselor (RUTI). Informația care trebuie publicată, conform prevederilor memorandumului, se încadrează în 3 categorii: (1) informație asupra instituției (i.e., legislație, condurrece, organizare, programe și strategii, rapoarte și studii), (2) informație de interes public (e.g., formulare și cereri stas de acces la informație, bugete, balanțe financiare, achiziții publice), și (3) informații de contact (e.g., contact fizic, adresă, email, orar de funcționare). Secretariatul General al Guvernului (SGG) monitorizează periodic implementarea memorandumului, considerat un standard de bune practici pentru transparență.² În 2018 numai 49.7% din autoritățile publice locale (care sunt autonome și care nu au semnat

memorandumul) se conformau cu prevederile memorandumului,³ în contrast clar cu 85% din autoritățile publice centrale.⁴

Acest angajament urmărește mărirea transparenței prin organizarea unor sesiuni de informare, prin oferirea de suport în utilizarea platformei RUTI, și prin identificarea particularităților structurale ale administrațiilor publice locale care ar putea împiedeca compliancea cu standardele memorandumului din 2016. Etapa de referință 2 include câteva consultări cu organizațiile locale ale societății civile, fapt prin care acest angajament susține și participarea civică (deși aceste consultări nu sunt proiectate să aibă loc în repetate rânduri). Toate cele patru etape de referință sunt suficient de specifice pentru a putea fi verificate.

Asemenea angajamentului 2 din acest plan de acțiune, care este și strâns legat de acest angajament,⁵ eșantionul de 111 de autorități publice locale care sunt consultate, instruite și monitorizate constituie aproximativ 3% din totalul de autorități locale publice din România. Aceasta limitează impactul potențial al angajamentului.⁶ Întrucât această selecție de administrații publice locale nu este aleatorie (vezi evaluarea angajamentului 2 din acest raport), rămâne deci neclar care este aplicabilitatea rezultatelor acestui angajament pentru celelalte autorități publice locale. În plus, impactul acestui angajament este limitat prin natura autonomă a administrațiilor publice locale.

Conform reprezentantului SGG aceste limitări sunt recunoscute, iar acest angajament este văzut ca un prim pas spre extinderea la nivel local a standardelor impuse de memorandumul din 2016.⁷ Astfel, în momentul de față, ori administrațiile publice locale vor trebui convinse să adere voluntar la lista de semnatori ai memorandumului, sau memorandumul trebuie transformat în lege. Compliancea voluntară este preferată în acest moment întrucât îi permite SGG-ului să înțeleagă ce (dacă) trebuie schimbat în prevederile memorandumului din 2016 pentru ca acesta să poată fi aplicat corect la nivel local.⁸

Pașii Următori

Mai departe, cercetătorul IRM sugerează următoarele:

- SGG nu are bugetul necesar instruirii și monitorizării tuturor administrațiilor publice. Prin urmare, SGG și Ministerul Dezvoltării Regionale și a Administrației Publice (MDRAP) ar putea selecta din rândul celor 111 autorități publice locale, câțiva “campini ai transparenței,” oferindu-le acestor posibilitatea să instruiască și să consulte alte administrații publice din vecinătatea lor relațională sau geografică.
- SGG ar putea sumariza și organiza feedback-ul primit de la cele 111 administrații publice locale, și ulterior verifica (prin intermediul unei consultări publice de mai mare amploare) dacă acestea reflectă nevoile întregii populații de autorități publice locale din România. SGG ar putea cere input din partea organizațiilor societății civile de la nivel național (e.g., Centrul pentru Inovare Publică) care sunt listate ca parteneri în implementare, dar a căror contribuție nu au fost încă cerută⁹ sau creionată clar.

¹ Ministerul Consultării Publice și a Dialogului Civic, Cancelaria Primului Ministru, Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor Publice, și Agenția Națională pentru Achizițiile Publice (2016). “Creșterea Transparenței Și Standardizarea Afișării Informațiilor De Interes Public”, disponibil la <https://goo.gl/tj1Xz9>.

² Interviu cu Madalina Mitroi, Secretariatul General al Guvernului (SGG), 17 Aprilie 2019.

³ SGG (2018) “Analiza rezultatelor procesului de monitorizare a autoritatilor si institutiilor publice cu privire la afisarea din oficiu, standardizata a informatiilor de interes public in perioada 2017–2018”, pg. 15, disponibil la <https://bit.ly/2WRY4v2>.

⁴ SGG (2018) “Analiza rezultatelor procesului de monitorizare a autoritatilor si institutiilor publice cu privire la afisarea din oficiu, standardizata a informatiilor de interes public in perioada 2017–2018”, pp. 26–29., disponibil la <https://bit.ly/2WRY4v2>.

⁵ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 30 August 2019.

⁶ SGG (2018) “Analiza rezultatelor procesului de monitorizare a autoritatilor si institutiilor publice cu privire la afisarea din oficiu, standardizata a informatiilor de interes public in perioada 2017–2018”, pp. 26-29, disponibil la <https://bit.ly/2WRY4v2>.

⁷ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 17 Aprilie 2019.

⁸ Interviu cu Madalina Mitroi, SGG, 17 Aprilie 2019.

⁹ Interviu cu Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică (CPI), 16 Aprilie 2019.

7. Îmbunătățirea și intensificarea promovării prin intermediul mijloacelor online a informațiilor destinate mediului de afaceri național și internațional

Textul Angajamentului: “Perfecționarea metodelor de promovare și informare a publicului țintă în legătură cu activitatea MMACA.”

Activitățile măsurabile:

- 7.1. Increase transparency in the communication process between applicants and the MMACA by developing a forum-type platform.
- 7.2. Training sessions for the enforcement of Legea no. 544/2001 regarding the Acces la Informație of public interest.
- 7.3. Developing information management guidelines
- 7.4. Good Practice Contest at the MMACA to boost progress in this field with official recognition (award of excellence diplomas) at internal ceremonies.
- 7.5. Managing and constantly updating published information

Data de început: Septembrie 2018

Data de sfârșit: Decembrie 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
7. Overall		✓	✓			✓		✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Anteprenariat (MMACA) are datoria de a susține întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile), comerțul și anteprenariatul și investițiile străine. MMACA are datoria de a disemina informații relevante acestora.¹ Acest angajament urmărește să creeze o platformă interactivă prin care să distribuie într-o manieră proactivă aceste informații și să conștientizeze cetățenii cu privire la activitățile MMACA. Pe lângă mărirea accesului la informație, conform reprezentantului MMACA, funcționalitățile interactive ale platformei vor permite cetățenilor să se înregistreze, să pună întrebări —e.g., despre granturi, oportunități de proiecte și de afaceri— să comenteze asupra proiectelor de lege, și să monitorizeze răspunsurile primite de la alți utilizatori sau de la personalul MMACA.² Prin urmare, acest angajament urmărește și îmbunătățirea participării civice, deși acest fapt nu este clar specificat în textul angajamentului.

Întrucât câteva dintre link-urile de pe portalul MMACA (www.imm.gov.ro) nu funcționează (e.g., rapoartele de ministru, programele și strategiile, raportul anual pe transparență

procesului decizional), angajamentul ar putea produce câteva îmbunătățiri necesare. De asemenea, platforma de tip forum ar putea să ajute MMACA să antreneze și să comunice mai bine cu audiența sa cheie.

Cu toate acestea, este puțin probabil ca sesiunile de instruire să mărească transparența instituțională, întrucât multe dintre informațiile care trebuie publicate conform legii 544/2001 sunt deja publicate, iar Secretariatul General al Guvernului (SGG) deja oferă sesiuni de instruire bi-anuale și monitorizează periodic instituțiile administrației publice. Rămâne deci neclar ce pregătire suplimentară va fi oferită prin intermediul sesiunilor de instruire pe care personalul MMACA le va primi. Deși etapa de referință 4 încearcă să adreseze lipsa de personal IT specializat care să întrețină site-ul și platforma de tip-forum,³ însărcinarea tuturor funcționarilor publici cu întreținerea platformei și a site-ului și motivarea celor care dovedesc cea mai mare rată de activitate online,⁴ ar putea să nu ofere o soluție problemelor mai complexe IT. Este de asemenea neclar care este metodologia competiției și cât de mari sunt beneficiile câștigătorilor. Prin urmare, acest angajament va avea, cel mai probabil, un efect pozitiv dar minor.

Pașii Următori

Un grad mai mare de specificitate ar putea îmbunătăți implementarea acestui angajament. Astfel, MMACA ar putea detalia numărul de sesiuni de instruire pe care le va oferi funcționarilor săi publici dedicați mentenanței platformei și a managementului online al informațiilor de interes public, precum și conținutul acestor sesiuni de instruire. De asemenea, MMACA ar putea dezvălui cum planifică să cuantifice excelența în rândul funcționarilor săi publici —e.g., ce nivel și ce tip de activitate online vor fi răsplătite, cu cât, și dacă activitatea online este suficientă. De asemenea, MMACA ar putea raporta asupra numărului de informații de interes public pe care le-a deschis pe parcursul implementării acestui angajament, asupra vizibilității și a traficului pe platformă în rândul membrilor din audiența cheie a MMACA, și asupra numărului de interacțiuni dintre personalul MMACA și cetățeni, realizate prin intermediul platformei.

¹ HG 23/2017, disponibilă la <http://bit.ly/2kGBmsE>.

² Interviu cu Cerasela Pătrășcanu, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Anteprenoriat (MMACA), 9 Septembrie 2019.

³ Interviu cu Cerasela Pătrășcanu, MMACA, 9 Septembrie 2019.

⁴ Ibid.

8. Informatizarea serviciilor consulare efectuate de misiunile diplomatice și oficiilor consulare ale României în străinătate

Textul Angajamentului: “Promovarea Ghișeului Consular Online (www.econsulat.ro), care reprezintă portalul extern al Sistemului Informatic pentru Managementul Integrat al Serviciilor pentru Cetățeni (SIMISC), astfel încât tot mai multe persoane să apeleze la aceste instrumente moderne pentru a se informa în legătură cu serviciile consulare dorite, a transmite cererea online și a-și programa vizita la consulat.”

Activitățile măsurabile:

- 8.1. Organizarea de reuniuni cu membrii comunităților românești din străinătate pentru prezentarea platformei E-Cons
- 8.2. Popularizarea Ghișeului Consular Online pe mediile de socializare online (sesiuni Facebook de întrebări și răspunsuri, postări tutoriale și materiale de promovare audio-vizuală, mesaje private etc.)
- 8.3. Organizarea de campanii comune de informare MAE-MAI pentru ca cetățenii români să solicite din timp reînnoirea documentelor de călătorie
- 8.4. Popularizarea Centrului de Contact și Suport al Cetățenilor Români din Străinătate (CCSCRS) în rândul comunităților românești din afara granițelor
- 8.5. Campanie simultană de feed-back, atât asupra serviciilor deja disponibile, cât și asupra serviciilor noi ce pot fi adăugate
- 8.6. Dezvoltarea viitoare, pentru a adăuga serviciile noi cele mai solicitate de cetățeni.

Data de început: 2018

Data de sfârșit: Decembrie 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
8. Overall		✓	✓	✓		✓			✓		Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și obiective

Conform Eurostat, în 2018, 21.3% din cetățenii Români capabili de muncă aveau reședința în afara țării, o creștere semnificativă față de 9.5% în 2008.¹ Această creștere a rezultat într-un număr mult mai mare de cereri de servicii consulare adresate misiunilor diplomatice și serviciilor consulare. Pentru a face față acestui volum mai mare de cereri de servicii consulare, Ministerul Afacerilor Externe (MAE) a creat platforma integrată E-Cons și Centrul de Contact și Suport pentru Cetățenii Români din Străinătate. Cu toate acestea, conform reprezentantului MAE, aceste servicii e-consulare nu sunt suficient de folosite, unii cetățeni nu le cunosc, în timp ce alții sunt reticenți în utilizarea unor mijloace noi.²

Acest angajament urmărește o mai bună informare a cetățenilor Români din străinătate cu privire la serviciile consultare care le stau la dispoziție, precum și aducerea unor îmbunătățiri administrative acestor servicii consulare. Aceste îmbunătățiri includ reducerea numărului de interacțiuni necesare între public și oficiile consulare, o mai bună administrare a cererilor de servicii consulare, și reducerea timpului de așteptare la oficiile consulare. Deși angajamentul se focusează în principiu pe îmbunătățirile administrative, tehnologia și inovarea sunt puse în slujba accesului la informație. În plus, acest angajament susține participarea civică, permițându-le cetățenilor să propună îmbunătățiri serviciilor consultare digitale.

Deli etapele de referință ale acestui angajament sunt verificabile, acestea nu oferă suficiente detalii pentru a determina dacă angajamentul ar putea avea un impact potențial transformativ. Spre exemplu, este neclar câte evenimente educaționale și culturale vor fi organizate în 2020. În plus, multe dintre materialele de promoție audiovizuale și din campaniile video au fost deja executate înainte de începerea acestui plan de acțiune,³ diseminate pe site-urile, pe pagina de Facebook și pe canalul YouTube al Direcției Consulare a MAE.⁴ Conform reprezentantului MAE, campaniile de informare includ postere și pliante afișate la diferitele Direcții Locale de Pașapoarte și la oficiile consulare.⁵ Cu toate acestea, rămâne neclar dacă se vor crea noi campanii video în 2019–2020. De asemenea, conform reprezentantului MAE, utilitatea instrumentelor digitale, cât de ușor de folosit sunt aceste instrumente digitale, precum și dacă acestea pot fi utilizate de persoane cu dizabilități, vor fi evaluate prin intermediul unor chestionare și a unor anchete. Rămâne totuși neclar câte astfel de campanii de evaluare vor fi derulate, și câte răspunsuri se doresc a fi colectate pentru această analiză.⁶

Dacă va fi implementat în totalitate, acest angajament ar putea avea un impact moderat asupra gradului de utilizare a serviciilor consulare online, asupra duratei de obținere a documentelor consultare și asupra capacității de procesare a oficiilor consulare. Campaniile de conștientizare ar putea genera mai multe cereri online. Cu toate acestea, având în vedere că 49% din cererile consulare au fost efectuate online în 2018,⁷ este foarte probabil ca cetățenii care pot fi convinși prin campaniile de conștientizare să le fi utilizând deja. Este însă posibil ca angajamentul să stimuleze cetățenii să urmeze instrucțiunile primite prin SMS referitoare la reînnoirea documentelor și să contribuie la actualizarea bazei de date cu numere de telefon mobil, bază de date care actualmente conține multe erori și are multe lacune.⁸

Pașii următori

Cercetătorul IRM consideră că acest angajament reprezintă o prioritate, având în vedere presiunea crescândă asupra serviciilor consulare. Următoarele recomandări pot îmbunătăți implementarea angajamentului, cât și proiectarea continuării sale în următorul plan de acțiune, și în special în punctarea în mod special al elementelor legate de guvernarea deschisă:

- Direcția Consulară a MAE ar putea încerca să evalueze eficiența campaniilor de informare pe care le derulează, pentru a putea construi unele mai eficiente în viitor. Prin urmare, Direcția Consulară a MAE ar putea cere cetățenilor care au cerut documente online să completeze un chestionar scurt și să motiveze ce i-a determinat să facă tranziția de la “în persoană” la “digital.”
- Direcția Consulară a MAE ar putea evalua satisfacția utilizatorilor instrumentelor digitale după fiecare sesiune de utilizare, precum și de pe urma campaniilor de feedback și a campaniilor de conștientizare.
- Direcția Consulară a MAE ar putea publica un sumar al recomandărilor pe care le primește din campania de feedback, din chestionarele de satisfacție a utilizatorilor, și ar putea organiza discuții cu comunitățile locale de Români din străinătate pe tema paginii de web. La acestea, Direcția Consulară a MAE ar putea adăuga o scurtă descriere a planurilor sale de a implementa recomandările summarize.
- Direcția Consulară a MAE ar putea răspunde la și adresa comentariile negative pe care utilizatorii instrumentelor digitale le-au postat pe pagina de Facebook a Direcției

Consulare a MAE. Această pagină Facebook este actualmente evaluată cu un punctaj de 3.5 din 5.

¹ Eurostat (2019) "EU citizens living in another Member State - statistical overview", disponibil (în Engleză) la <https://bit.ly/2IG4pwM>.

² Interviu cu Sorin Badulescu, Ministerul Afacerilor Externe (MAE), 6 Septembrie 2019.

³ "Consulatul, mai aproape de casă", video disponibil la <http://bit.ly/2krRgap>; "Documente de călătorie", video disponibil la <http://bit.ly/2m3l9wJ>; "Cererea unui certificat de naștere", video disponibil la <http://bit.ly/2kE2f0d>; "Primii pași pe portal", video disponibil la <http://bit.ly/2k7eq5u>.

⁴ Campaniile informează cetățenii despre notificările pe care cetățenii a căror documente de călătorie vor expira în următoarele 6 luni, le vor primi prin SMS de la Direcția Consulară a MAE, sunt disponibile la <http://bit.ly/2kEoFhR>, <http://bit.ly/2k9u1lb> și la <http://bit.ly/2llwmDY>.

⁵ Interviu cu Sorin Badulescu, MAE, 6 Septembrie 2019.

⁶ Interviu cu Sorin Badulescu, MAE, 6 Septembrie 2019.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

9. Transparența finanțării partidelor politice

Textul Angajamentului: “Angajamentul urmărește publicarea în format deschis a informațiilor furnizate de formațiunile politice, conform legii, cu privire la sursele de finanțare și cheltuieli.”

Activitățile măsurabile:

- 9.1. Definirea specificațiilor și standardelor pentru raportarea datelor care trebuie furnizate Autorității Electorale Permanente de partidele politice, conform legii.
- 9.2. Elaborarea și adoptarea unui proiect de act normativ pentru completarea legislației secundare, în vederea simplificării procedurilor și formatelor de raportare, concomitent cu introducerea obligației de furnizare în format deschis a datelor care trebuie transmise Autorității Electorale Permanente de partidele politice, conform legii.
- 9.3. Publicarea datelor furnizate Autorității Electorale Permanente în format deschis de partidele politice, conform legii.

Data de început: 2018

Data de sfârșit: Iulie 2019

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
9. Overall		✓	✓						✓		Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și obiective

Legea 334/2006 cere partidelor politice să ofere informații despre sursele de finanțare și asupra cheltuielilor efectuate Autorității Electorale Permanente (AEP), atât pe parcursul cât și între campaniile electorale.¹ Conform unui reprezentant AEP, AEP publică un set limitat din rapoartele electronice primite de la competitorii politici (conform legii 334/2006) pe site-ul său și pe portalul finantarepartide.ro din 2019.² Toate tipurile de documente electronice au fost încărcate, printre care și documente ne-editabile (e.g., copii scanate sau printate a documentelor originale care nu pot fi citite automat). Deși multe dintre rapoartele publicate în 2019 erau în formate editabile, reprezentanții societății civile susțin că până în 2019, multe dintre rapoartele publicate erau în formate ne-editabile.³ Conform reprezentantului Centrului pentru Inovare Publică (CPI), pentru a identifica trenduri sau pentru a efectua investigații, datele trebuie transformate într-un format editabil (deschis)—e.g., un format în care calculatoarele să poată distinge numerele, semnăturile, și numele, și unde metrice similare sunt folosite.⁴

Din 2015, legea a fost amendată de mai multe ori pentru a oferi mai multe subvenții partidelor politice—e.g., în mai 2015, articolul 38 a fost amendat pentru a permite

rambursarea costurilor de campanie ale partidelor și ale candidaților care obțineau cel puțin 3% din voturi, iar în ianuarie 2018, articolul 18 a fost amendat pentru a permite creșterea subvenției de stat alocate partidelor politice la 0,01 până la 0,04% din Produsul Intern Brut. Expert Forum și CPI au propus deci acest angajament, motivând că o alocare mai mare de fonduri publice⁵ merită un grad mai mare de transparență și de date în format deschis.⁶ În momentul de față, colectarea datelor asupra acestor subvenții este extrem de costisitoare de timp, datele sunt dificil de colectat, de comparat, de căutat și de corelat cu alte date.⁷

Deși verificabile, unele dintre etapele de referință ale acestui angajament nu explică cum acestea vor aduce schimbări ale practicilor actuale sau cum își vor atinge țelul. Conform reprezentantului AEP, legea 334/2006, HG 10/2016, și “Ghidul finanțării campaniei electorale la alegerea Membrilor din România în Parlamentul European” din 26 mai 2019⁸ detaliază deja tipurile de documente pe care partidele politice trebuie să le transmită către AEP în format editabil.⁹ Rămâne neclar deci, ce standarde și specificații vor fi dezvoltate, iar AEP încă ia în considerare mai multe opțiuni prin care să oblige partidele politice să raporteze în format deschis. În plus, AEP raportează în mod continuu, asupra controalelor rambursărilor către partidele politice pentru cheltuielile din campanie și le publică pe site,¹⁰ deși nu întotdeauna în format deschis. Astfel, dacă va fi implementat, acest angajament ar putea avea un impact potențial moderat, oferind societății civile posibilitatea să monitorizeze mai facil cheltuielile politice, corectitudinea alegerilor, și să scoată la lumină mai multe cazuri de corupție și de fraudă electorală.¹¹

Pașii următori

Cu 37.000.000 de Euro alocați în 2018 pentru finanțarea partidelor politice, România înregistrează cel mai mare nivel de subvenții politice din UE.¹² Transparența acestor subvenții este de aceea esențială pentru prevenirea nepotismului și pentru prezervarea democrației. Prin urmare, cercetătorul IRM recomandă continuarea măririi transparenței finanțării partidelor politice în următoarele planuri de acțiune. Următoarele sugestii pot îmbunătăți proiectarea acestui angajament în următorul plan de acțiune precum și implementarea activităților destinate.

- **Etapa de referință 1:** AEP ar trebui să definească în mod clar care sunt standardele de raportare și specificațiile pe care le va dezvolta. Expert Forum a exprimat câteva îndoieli legate de faptul că legea 334/2006 nu stipulează clar dacă subvențiile politice necheltuite trebuie returnate bugetului statului sau dacă acestea pot fi păstrate de partidele politice, sau dacă subvențiile pot fi folosite pentru finanțarea campaniilor parlamentare UE conform OUG 6/2019.¹³ AEP ar trebui deci să dezvolte standarde și specificații pentru ca partidele politice să detalieze cum au cheltuit subvențiile statului în campaniile politice.
- **Etapa de referință 2:** AEP ar trebui să publice analizele și recomandările rezultate din analiza diagnostic a procesului de controlare a finanțării partidelor politice și a campaniilor politice, efectuate în cadrul proiectului ARGUS.¹⁴ Aceasta ar permite publicului să înțeleagă care sunt impedimentele, precum și soluțiile cele mai bune pentru depășirea lor.
- **Etapa de referință 2:** Întrucât AEP nu are resursele necesare pentru a transforma rapoartele în format non-editabil în formate editabile (deschise), AEP ar trebui să oblige partidele politice să furnizeze datele într-un format editabil (deschis) intermediul unui act normativ¹⁵ sau prin colectarea de rapoarte doar prin intermediul platformei. Dacă AEP ar putea colecta rapoartele doar prin intermediul platformei sale, AEP ar putea impune, în mod indirect, un format editabil (deschis) asupra rapoartelor pe care le primește.¹⁶
- **Etapa de referință 3:** AEP ar putea să încarce seturi de date istorice pe aceeași platformă—preferabil în format deschis și, atunci când acest lucru nu este posibil, în format ne-editabil—pentru a se asigura că rapoartele financiare ale partidelor politice sunt centralizate într-un singur depozit.

În cele din urmă, conform reprezentantului AEP, termenul limită pentru implementarea acestui angajament ar trebui extins pentru a doua jumătate a anului 2020, datorită frecvenței

modificărilor legislative în domeniul finanțării politice (i.e., legea 148/2019, OUG 6/2019, și OUG 29/2019), și a alegerilor președențiale din noiembrie 2019.¹⁷

¹ Legea 334/2006 este disponibilă la <https://bit.ly/2ZOlenW>.

² Interviu cu Octavian Chesaru, Autoritatea Electorală Permanentă (AEP), 28 August 2019.

³ Interviu cu Septimiu Pârvu, Expert Forum, 23 Aprilie 2019; Interviu cu Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică (CPI), 16 Aprilie 2019.

⁴ Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019.

⁵ România are unul dintre cele mai mare bugete alocate finanțării campaniilor politice din UE. Vezi Expert Forum (2019) “Bugetele partidelor românești”, policy brief 74, disponibil la <http://bit.ly/2IXLduA>.

⁶ Interviu cu Ovidiu Voicu, ibid.

⁷ Interviu cu Septimiu Pârvu, Expert Forum, 23 Aprilie 2019; Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019.

⁸ “Ghidul Finanțării Campaniei Electorale La Alegerea Membrilor Din România În Parlamentul European”, Autoritatea Electorală Permanentă, Aprilie 2019, disponibil la <http://bit.ly/2mjW81J>.

⁹ Interviu cu Octavian Chesaru, AEP, 28 August 2019.

¹⁰ Interviu cu Octavian Chesaru, AEP, 28 August 2019.

¹¹ Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019.

¹² Expert Forum (2019) “Bugetele partidelor românești”, policy brief 74, pg. 3, disponibil la <http://bit.ly/2IXLduA>.

¹³ Expert Forum (2019) “Bugetele partidelor românești”, policy brief 74, disponibil la <http://bit.ly/2IXLduA>.

¹⁴ AEP dezulează, în calitate de beneficiar, proiectul ARGUS “Integritate, etică, transparență, anticorupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale,” un proiect co-finanțat din Fondul Social European prin POCA 2014–2020.

¹⁵ Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019).

¹⁶ Interviu cu Septimiu Pârvu, Expert Forum, 23 Aprilie 2019.

¹⁷ Interviu cu Octavian Chesaru, AEP, 28 August 2019.

10. Creșterea transparenței cu privire la alocări și achiziții din fonduri naționale pentru investiții

Textul Angajamentului: “Angajamentul constă în creșterea transparenței privind alocările și achizițiile publice din Programul Național de Dezvoltare Locală, precum și creșterea numărului de indicatori și baze de date publicate în format deschis.”

Activitățile măsurabile:

- 10.1. Identificarea unor seturi de date care pot fi construite pornind de la reglementările legale și informația produsă în cadrul procedurilor de alocare, contractare, implementare și evaluare a proiectelor de investiții
- 10.2. Organizarea unei dezbateri publice pentru clarificarea solicitării de suplimentare a datelor publicate cu informații aferente contractelor semnate, a anexelor acestora și procedurilor aferente, inclusiv modificările legislative necesare
- 10.3. Definirea procedurilor și publicarea seturilor de date
- 10.4. Actualizarea seturilor de date

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
10. Overall		✓	✓	✓				✓		Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.					

Context și Obiective

Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) 2017–2020 este principala sursă de finanțare pentru infrastructura locală din România, și a dedicat 30 de miliarde RON (6,3 miliarde de Euro) pentru finanțarea a 9,500 de proiecte locale.¹ Există puține date despre modul în care fondurile sunt alocate sau despre modul în care proiectele sunt implementate, iar jurnaliștii de investigație au identificat câteva proiecte de mare amploare, implementate prin PNDL la suprapreț și de o calitate joasă,² instigând astfel o investigație penală în potențiala utilizare a acestora ca sursă de comisioane ilegale pentru înalți funcționari ai bisericii și ai partidului politic aflat la guvernare.³ Expert Forum a publicat de asemenea câteva rapoarte⁴ care sugerează că fondurile naționale de investiții sub PNDL sunt cheltuite politic. Un reprezentant al Ministerului Dezvoltării Regionale și a Administrației Publice (MDRAP) a declarat că în momentul în care o proporție mare de administrații locale publice aparțin unui anumit partid, este normal ca acestui partid să i se aloce un număr relativ mare de fonduri de investiții. Astfel, o simplă trecere în revistă a sumelor de bani alocate din fondurile de investiții fiecărui partid politic oferă o falsă impresie de clientelism politic.⁵ Mărirea transparenței alocării fondurilor naționale de investiții și a contractelor de achiziții

publice finanțate prin acestea este deci crucială pentru a putea evalua, dincolo de orice îndoială, efectivitatea acestui program de 6,3 de miliarde de Euro.

Acest angajament urmărește să identifice și să deschidă mai multe seturi de date referitoare la fondurile naționale de investiție, decât ceea ce MDRAP publică în momentul de față, precum și organizarea unor consultări publice sau a unor dezbateri pe transparența, eficiența și evaluarea PNDL. Aceste ținte sunt relevante valorilor OGP de acces la informație și de participare civică. Activitățile acestui angajament sunt suficient de specifice pentru a putea fi verificate, deși nu sunt menționate seturile specifice de date care vor fi deschise.

Impactul potențial al acestui angajament depinde în mare măsură de seturile de date care vor fi deschise publicului și de nivelul de participare și de implicare al societății civile pe parcursul consultărilor. Conform unui reprezentant al societății civile, impactul potențial al consultărilor este dificil de apreciat, întrucât acestea sunt discuții complexe și tehnice care nu atrag multe dintre organizațiile societății civile.⁶

Înainte de acest angajament, MDRAP publică și actualizează următoarele seturi de date:

- Procedurile în linii mari pentru alocarea fondurilor,⁷ conform HG 624/2016;
- Lista investițiilor pe fiecare administrație locală publică căreia i-au fost alocate fonduri —e.g., numele administrației publice locale, titlul investiției, numărul total de fonduri alocate;⁸
- Lista persoanelor de contact (cu contacte detaliate) responsabile pentru alocarea fondurilor naționale de investiții la nivel de județ;⁹
- Statistici sumare ale investițiilor din PNDL;
- O listă a transferurilor agregate efectuate în conformitate cu OUG 28/2013, lunar fiecărei administrații publice locale.¹⁰

Prin acest angajament, MDRAP va analiza mai întâi ce seturi de date pot fi deschise, din punct de vedere legal, în conformitate cu mandatul MDRAP. Conform reprezentantului MDRAP, o discuție formală între Expert Forum și MDRAP este necesară pentru a distila care dintre seturile noi de date sunt relevante pentru societatea civilă.¹¹ MDRAP nu publică următoarele informații, pe care reprezentantul Expert Forum le consideră de interes:¹²

- Metodologia de selecție a proiectelor înaintate de administrația publică locală. MDRAP nu publică elementele pe care le punctează în selecția competitivă a proiectelor, inclusiv greutatea atașată fiecărui punct.
- Lista administrațiilor locale publice care au aplicat pentru finanțare sub PNDL dar care nu au primit finanțare. Transparența ar putea ajuta societatea civilă în monitorizarea alocării fondurilor, pentru a preveni clientelismul politic. MDRAP publică doar lista administrațiilor locale publice care au fost alocate fonduri sub PNDL.
- Nota de justificare oficială înaintată de fiecare administrație publică locală pentru a primi fonduri. Transparența ar putea dezvălui cât de bine autoritățile locale publice ilustrează nevoile comunităților lor în cererile de finanțare. Conform reprezentantului MDRAP, această informație poate fi accesată, alături de alte documente explicative, printr-o cerere de informare trimisă autorităților locale publice.¹³ Conform reprezentantului Expert Forum, timpii de așteptare și rata de răspuns la aceste cereri trimise autorităților locale publice fac acest canal de informare să fie prea dificil de utilizat.¹⁴
- Lista achizițiilor publice pe care administrațiile publice locale le-au făcut în baza finanțării primite din fondurile naționale de investiții (conform anexelor OUG 28/2012). Transparența ar permite evaluarea calității competiției pentru executarea lucrărilor publice, precum și a gradului de absorbție real al fondurilor de investiții. Conform reprezentantului MDRAP, MDRAP nu are o vedere de ansamblu asupra achizițiilor publice pe care autoritățile publice locale le organizează, și nu poate publica date referitoare la aceste achiziții.¹⁵ Conform reprezentantului Expert Forum,

aceste date pot fi colectate prin cereri de informare, dar acesta este un proces de colectare costisitor și greoi.¹⁶

Datorită lipsei de detalii asupra căror baze de date vor fi deschise publicului, acest angajament ar putea avea un impact potențial moderat dacă va fi implementat conform limbajului textului. Cu toate acestea, dacă MDRAP va înregistra un progres semnificativ în ceea ce privește publicarea listei de mai sus, sau în implementarea următoarelor recomandări, acest angajament ar putea îmbunătăți în mod semnificativ accesul la informație în ceea ce privește implementarea PNDL.

Pașii Următori

Cercetătorul IRM recomandă continuarea acestui forward în următorul plan de acțiune, având în vedere dimensiunea și importanța acestor fonduri de investiții în ceea ce privește dezvoltarea sustenabilă a comunităților locale, și având în vedere numeroasele controverse care au fost aduse la lumină în ceea ce privește alocarea lor. Următoarele recomandări pot ghida implementarea acestui angajament atât în actualul cât și în viitorul plan de acțiune:

- MDRAP ar trebui să publice motivele pentru care anumite seturi de date pot sau nu pot fi deschise. Acest exercițiu de revizuire a datelor va ilustra oportunitățile și impedimentele și va permite axarea consuliilor publice pe aspectele practice ale deschiderii seturilor de date.
- MDRAP ar trebui să utilizeze consultările publice pentru (1) a înțelege ce informații sunt considerate de către cetățeni drept relevante și ce informații ar dori aceștia să fie deschise, și (2) a înțelege de ce aceste informații nu pot fi obținute din alte surse, sau prin ce costuri ar putea fi aceste informații obținute din alte surse. MDRAP ar trebui să publice feedback-ul primit.
- MDRAP ar trebui să publice datele de pe listele de recomandări ale Expert Forum, atât cât este în sarcina lor, dar în special metodologia de selecție a proiectelor și listele administrațiilor publice care au aplicat dar nu au primit finanțare.
- MDRAP ar trebui să publice notele de justificare oficială pe care administrațiile publice locale le-au înaintat pentru a primi finanțare, atât ale administrațiilor publice ale căror cereri au fost aprobate cât și ale administrațiilor publice ale căror cereri nu au fost aprobate.

¹ MDRAP (19 Iulie 2017) "Programul National de Dezvoltare Locala – PNDL, etapa a II-a", disponibil la <https://bit.ly/2u9ksF2>.

² Nedeia, A. & Muntean, D. (2019) "Dumnezeul Achizițiilor", Recorder, disponibil la <https://bit.ly/2DSyChj>.

³ Nedeia, A. (2019) "Efectul investigației Recorder: DNA s-a autosesizat și a deschis dosarul „Dumnezeul achizițiilor”, Recorder, disponibil la <https://bit.ly/2SLe8Qq>.

⁴ Ionita, S., Stefan, L., Nutu, O. & Pârvu, S. (2016) "Prioritati politice in România, prioritati politice in Moldova", Expert Forum annual report, disponibil la <https://bit.ly/2JnTfEW>; "Banii și achizițiile: unde au ajuns contractele din PNDL în județul Constanța?", Expert Forum, 9 Decembrie 2019, disponibil la <https://bit.ly/2KZWshn>.

⁵ Interviu cu Andreea Grigore, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP), 19 Aprilie 2019.

⁶ Interviu cu Septimiu Pârvu, Expert Forum, 23 Aprilie 2019.

⁷ MDRAP (19 Iulie 2017), "Programul National de Dezvoltare Locala – PNDL etapa a II-a", slidurile 9-12, disponibil la <http://bit.ly/2k75pt8>.

⁸ "Lista Obiectivelor de Investitii si sumele alocate acestora pentru finantarea Programului National de Dezvoltare Locala", MDRAP, disponibil la <http://bit.ly/2krGEs1>.

⁹ "Lista responsabililor judete PNDL", MDRAP, disponibil la <http://bit.ly/2IQEiqD>.

¹⁰ "Plati activitate curenta, plati programe europene", MDRAP, disponibil la <http://bit.ly/2mcTMBT>.

¹¹ Interviu cu Andreea Grigore, MDRAP, 19 Aprilie 2019.

¹² Interviu cu Andreea Grigore, MDRAP, 19 Aprilie 2019.

¹³ Ibid.

¹⁴ Interviu cu Septimiu Pârvu, Expert Forum, 23 Aprilie 2019.

¹⁵ Interviu cu Andreea Grigore, MDRAP, 19 Aprilie 2019.

¹⁶ Interviu cu Septimiu Pârvu, Expert Forum, 23 Aprilie 2019.

11. Pregătirea anuală obligatorie a funcționarilor publici privind aspectele de integritate

Textul Angajamentului: “MJ va pune la dispoziție platforma de e-learning și va elabora materialele suport pentru cursurile de formare profesională online în domeniul integrității, ce vor putea fi accesate de pe platforma e-learning a Ministerului Justiției. Personalul de conducere și de execuție din instituțiile și autoritățile publice locale și centrale va putea accesa modulele de formare profesională în format e-learning pe bază de nume de utilizator și parolă. Participanții care vor urma sesiunile de formare on-line vor trebui să susțină un test pentru a putea finaliza cursul. Aceste module interactive vor consolida informațiile deja deținute de utilizatori și vor asigura furnizarea unor noi informații în domeniul eticii și integrității. Participanții vor susține un test după terminarea cursurilor.”

Activitățile măsurabile:

11.1.. Dezvoltarea programului de formare profesională

11.2.. Elaborarea în format e – learning a cursurilor de formare profesională

Data de început: Noiembrie 2018

Data de sfârșit: August 2019

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
11. Overall		✓	NECLAR					✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Implementarea Strategiei Naționale Anticorupție (SNA) 2012–2015 a demonstrat un nivel scăzut de cunoștințe în domeniul prevenirii și combaterii corupției în rândul funcționarilor publici. Astfel, unul dintre obiectivele SNA 2016-2020 este de a instrui personalul din conducerea administrației publice centrale și locale și din structurile subordonate în prevenirea corupției. Acest angajament a fost inițiat în al treilea plan național (2016–2018) și introduce cunoștințe de anticorupție în curricula pentru instruirea obligatorie a funcționarilor publici.

Așa cum este formulat, instruirea în materie de anticorupție propusă prin acest angajament reprezintă un efort de responsabilizare internă a guvernului, neavând un element de interfață publică. Cu toate acestea, conform unui reprezentant al Ministerului Justiției (MJ) interviat de cercetătorul IRM, publicul va avea access la materialele e-learning folosite în instruirea funcționarilor publici în materie de anticorupție, întrucât acestea vor fi publicate pe

site-ul MJ. În plus, MJ va utiliza campania de informare pe care o va conduce în cadrul Angajamentului 12 din actualul plan de acțiune, pentru a conștientiza publicul cu privire la aceste materialele.¹ Programul de instruire și formatul e-learning sunt formulate clar și sunt verificabile.

Acest angajament ar putea mări nivelul de cunoștințe al funcționarilor publici în domeniul prevenirii conflictelor de interes și al eventualelor crime de corupție. Cu toate acestea, angajamentul nu specifică ce vor conține materialele de instruire. În plus, în absența unui mecanism de constrângere sau altor modalități prin care recompensele corupției să fie diminuate, impactul acestor sesiuni de instruire asupra corupției este neclar. Din acest motiv, acest angajament are un impact potențial minor.

Pașii Următori

Deși instruirea funcționarilor publici în materie de integritate, precum și conștientizarea acestora cu privire la pericolele corupției sunt pași esențiali în prevenirea corupției, cercetătorul IRM recomandă adăugarea unei componente de deschidere față de publicul larg, în eventualitatea în care acest angajament va fi continuat. Pentru aceasta, MJ ar trebui să facă accesibile publicului materialele de instruire, și să mărească gradul de conștientizare al publicului asupra instruirii oferite de MJ, asupra numărului de sesiuni de instruire oferite, numărului de funcționari publici care au completat cu succes sesiunile de instruire, și asupra materialelor de instruire. Dacă aceste elemente vor fi făcute publice, acest angajament ar putea îmbunătăți puțin încrederea cetățenilor în administrația publică.

Cu toate acestea, având în vedere impactul potențial limitat al acestui angajament, cercetătorul IRM nu recomandă continuarea acestui angajament în următorul plan de acțiune.

¹ Interviu cu Ruxandra Banică, Ministerul Justiției (MoJ), 28 August 2019.

12. Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului corupției

Textul Angajamentului: “Ministerul Justiției va derula o campanie de informare publică, care va consta într-un sondaj inițial asupra percepției corupției în România, pentru a putea alege un anumit sector sau o temă centrală care să poată fi utilizată în crearea livrabililor și atingerea rezultatelor: se va realiza pe tema aleasă un spot tv, un spot audio, comunicate ce vor fi difuzate în presa scrisă, flyere, afișe, pliante și machete.”

Activitățile măsurabile:

- 12.1.. Realizarea unui sondaj inițial privind percepția corupției în România
- 12.2.. Realizarea materialelor ce urmează a fi diseminate
- 12.3.. Derularea efectivă a campaniei (difuzarea materialelor în media și presă)
- 12.4.. Realizarea unui sondaj final privind percepția corupției în România

Data de început: Mai 2019

Data de sfârșit: Septembrie 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
12. Overall		✓	✓					✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Conform Transparency International (TI), nivelul de percepție al corupției în rândul publicului din România este unul dintre cele mai ridicate din Uniunea Europeană.¹ Lipsa cunoștințelor despre legislația relevantă, despre ce reprezintă un act de corupție în practica de zi cu zi, și despre ce trebuie să faci când observi un act de corupție, ajută la perpetuarea corupției. Cele mai recente campanii de informatizare au fost realizate de TI în 2007, și de Direcția Generală Anti-corupție (DGA) a Ministerului Afacerilor Interne în 2014.² Prin urmare, acest angajament urmărește să realizeze o nouă campanie de conștientizare care să informeze cetățenii cu privire la obligațiile legale ale instituțiilor și ale funcționarilor publici și cu privire la modalitățile legale și civice de combatere a corupției, este cu adevărat necesară.³ Etapele de referință sunt verificabile, iar prin conștientizare și prin facilitarea accesului la resurse anti-corupție, acest angajament susține accesul la informație.

Detalii asupra campaniei de conștientizare lipsesc din planul de acțiune. Spre exemplu, conform unui reprezentant al Ministerului Justiției (MJ) interviat de cercetătorul IRM, chestionarul inițial creat în etapa de referință 1 va diferi fundamental de Barometrul Corupției și de Indicele de Percepție al Corupției ale TI.⁴ Rămân însă neclare mărimea eșantionului, metodologia de selecție a eșantionului (e.g. chestionarul va fi completat numai de cetățeni

neafiliați sau și de membrii administrației publice, chestionarul va fi nominal sau anonim completa, cele două chestionare vor fi completate de aceeași indivizi, sau cele două chestionare vor fi completate de indivizi diferiți alocați aleatoriu, etc.), precum și dacă întrebările din chestionar și rezultatele acestuia vor fi publicate după finalizarea campaniei de conștientizare. Prin această campanie de informare, MJ dorește să aibă un impact de lungă durată asupra grupului țintă,⁵ dar literatura de specialitate arată că campaniile de conștientizare au efecte doar pe termen scurt.⁶ Efectul cu atât mai limitat cu cât grupul țintă este variat, iar așa cum reprezentantul MJ a menționat, acesta va include atât cetățeni care doresc să beneficieze de servicii publice, tineret, mediul de afaceri, precum și funcționari din administrația publică.⁷ Întrucât indivizii din componența grupului țintă au motive și foloase diferite în ceea ce privește importanța pe care o alocă corupției, implicarea într-o faptă de corupție, sau raportarea acesteia,⁸ în absența unei campanii specifice unui grup țintă omolog sau în absența unei campanii de lungă durată, impactul potențial al acestui angajament este foarte posibil să fie unul minor.

Pașii Următori

Reprezentanții MJ și TI au subliniat importanța campaniilor de conștientizare în ceea ce privește impactul corupției și a modalităților de prevenire a acesteia.⁹ Cu toate acestea, având în vedere efectele pe termen scurt, repetarea campaniilor este esențială pentru schimbarea mentalității și a practicilor uzuale de afaceri. Dacă acest angajament va fi continuat în următorul plan de acțiune, ar trebui formulat și executat astfel:

- MJ ar trebui să asigure transparența metodelor, a eșantionului, a rezultatelor și a analizelor chestionarelor, pentru a le permite cetățenilor să înțeleagă câți cetățeni au fost întrebați, cum au fost acești cetățeni selectați, ce întrebări li s-au pus, ce metrici au fost utilizate pentru compararea rezultatelor/ răspunsurilor, etc. Această meta informație va oferi detaliile necesare pentru a evalua eficiența campaniei și pentru a contrui campanii noi și eficiente.
- MJ ar trebui să ceară ca toate materialele informaționale create de către furnizorul privat (spoturi radio și TV și materiale tipărite) să fie publicate sub licență deschisă—astfel încât Ministerul și alte părți interesate să le poată (re)utiliza.
- Având în vedere efectele pe termen scurt ale campaniilor de conștientizare, MJ ar trebui să ia în considerare necesitatea repetării mai frecvente a acestora. Astfel, MJ ar putea să încheie parteneriate cu societatea civilă¹⁰ și cu mass-media pentru a se asigura că materialele promoționale mai vechi care sunt viabile (e.g. din actuala campanie, dar și din campania din 2014 a DGA etc.) vor fi reciclate și readuse în atenția publicului în permanență.¹¹ Conform reprezentantului TI, TI deține numeroase instrumente și soluții folositoare, ca și alte instituții publice - e.g., Căile Ferate Române un un număr de telefon pentru înregistrarea plângerilor tipărit pe bilete, prin care călătorii pot raporta faptele de corupție.¹²

¹ Transparency International (2018) "Corruption perception index", disponibil [în Engleză] la <http://bit.ly/2kINljS>.

² Campania TI din 2007 "Nu da mită" poate fi vizualizată la <http://bit.ly/2kkXkkS>, iar campania Direcției Generale Anti-corupție (Ministerul Afacerilor Interne) din 2014 "Don't bribe și don't receive bribes! Avoid și denounce corupție" poate fi vizualizată la <http://bit.ly/2kLlapU>.

³ Interviu cu Irina Lonean, Transparency International: România, (TI), pe 29 august 2019.

⁴ Interviu cu Ruxandra Banică, MoJ, 29 August 2019.

⁵ Interviu cu Ruxandra Banică, MoJ, 29 August 2019.

⁶ Alan S. Gerber, James G. Gimpel, Donald P. Green, Daron R. Shaw (2011) "How Large and Long-lasting Are the Persuasive Effects of Televised Campaign Ads? Results from a Randomized Field Experiment", *American Political Science Review*, vol. 105 (1), pp. 135–150.

⁷ Interviu cu Ruxandra Banica, MoJ, 29 August 2019.

⁸ Institute of Medicine (US) Committee on Communication for Behavior Change in the 21st Century: Improving the Health of Diverse Populations. *Speaking of Health: Assessing Health Communication Strategies for Diverse Populations*. Washington (DC): National Academies Press (US); 2002. 3, Health Communication Campaigns Exemplar, disponibil [în Engleză] la <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK222234/>.

⁹ Interviuri cu Irina Lonean, Transparency International: România (TI), pe 29 august 2019 și cu Ruxandra Banică, Ministerul Justiției (MJ), pe 28 august 2019.

¹⁰ Conform reprezentanților TI și MJ, MJ nu a încheiat un parteneriat și nu cerut suportul societății civile în creerea și diseminarea materialelor informative (Vezi interviuri cu Irina Lonean, Transparency International: România (TI), pe 29 august 2019 și cu Ruxandra Banică, Ministerul Justiției (MJ), pe 28 august 2019.

¹¹ Conform reprezentantului TI, TI dispune de numeroase instrumente și soluții eficiente în combaterea corupției, iar instituțiile publice pun și ele la dispoziția publicului soluții eficiente în combaterea corupției— e.g. Căile Ferate Române au imprimate pe bilete un "Nr. de telefon pentru plângeri", la care cetățenii pot raporta și cazurile de corupție (Vezi interviu cu Irina Lonean, Transparency International: România (TI), pe 29 august 2019).

¹² Intervi cu Irina Lonean, TI, 29 August 2019.

13. Creșterea transparenței privind administrarea bunurilor indisponibilizate

Textul Angajamentului: “ANABI va dezvolta o platformă care va asigura accesul instituțiilor publice din cadrul sistemului judiciar, la informațiile privind gestionarea creanțelor provenite din infracțiuni. Crearea unei astfel aplicații va spori capacitatea instituțională națională de administrare a bunurilor indisponibilizate, prin furnizarea unei evidențe detaliate și actualizate a bunurilor sechestrate, în România. În plus, sistemul va spori transparența în procesul de recuperare a creanțelor punând la dispoziția publicului seturi de date în format deschis și va genera statistici fiabile pentru urmărirea procesului de recuperare a creanțelor.”

Activitățile măsurabile:

13.1.. Dezvoltarea sistemului național integrat de evidență a creanțelor provenite din infracțiuni.

Data de început: NAP 2016 -2018

Data de sfârșit: Decembrie 2019

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
13. Overall		✓	✓			✓				✓	Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și obiective

Acest angajament a fost continuat din al treilea plan național de acțiune (2016–2018). Așa cum a fost menționat în Raportul de Progres IRM anterior, procurorii care investighează criminalitatea financiară (e.g. stpălarea de bani, corupția, fraudă etc.) blochează și sechestrează beneficiile de pe urma crimei, pentru a le putea confisca în momentul în care sentința finală s-a pronunțat.¹ Agenția Națională pentru Administrarea Bunurilor Indisponibilizate (ANABI) a fost creată prin legea 318/2015 și obligată să prezinte în format deschis, semestrial, date despre cum Statul administrează bunurile indisponibilizate. Astfel, acest angajament urmărește să creeze un Sistem Informatic Integrat Național (SIIN) pentru a înregistra și a administra informația aceasta, fapt care va îmbunătăți în mod evident accesul publicului și a autorităților de specialitate la informații legate de bunurile rezultate din crimă. În plus, SIIN va permite publicului și Guvernului să evalueze performanța ANABI, și eficiența administrării bunurilor indisponibilizate. Această soluție este suficient de specifică pentru a putea fi verificată, textul angajamentului oferind o listă detaliată de date pe care platforma le va face disponibile.

Deși cetățenii pot monitoriza deja performanța ANABI în baza rapoartelor sale de activitate anuale, și a datelor deja publicate pe website-ul său,² subiectul administrării bunurilor indisponibilizate este unul dificil de tradus pe înțelesul publicului larg. Conform reprezentantului ANABI, SIIN va prezenta datele ANABI într-o manieră mai intuitivă (e.g. prin grafice și exemple), și va facilita înțelegerea publicului larg a ceea ce înseamnă indisponibilizarea bunurilor provenite din activități criminale, la ce ajută, cum este executată și de către ce autorități etc.³ De asemenea, SIIN va permite monitorizarea în timp real (în momentul de față doar anual) și la nivel granular (în momentul de față doar informație la nivel macro) a performanței părților interesate și implicate (poliție, procuratură, Ministerul Justiției, Curțile Judecătorești, etc.) în indisponibilizarea și în administrarea bunurilor indisponibilizate. În plus, aceasta ar putea genera noi informații e.g. trenduri și noi piste de investigat.⁴ Prin urmare, acest angajament are un potențial transformativ în ceea ce privește transparența judiciară.

ANABI a proiectat SIIN, în parteneriat cu experți de la Institutul Basel din Elveția⁵ în 2018, iar acum dorește crearea unui prototip pentru SIIN. Rezultatele parțiale însă, arată că un furnizor privat capabil de a crea SIIN în baza caietului de sarcini nu este ușor de găsit. Prin urmare, ANABI urmărește dezvoltarea de către proprii experți în partenerial cu Code4Romania a unui prototip simplificat care să permită completarea angajamentului în termenul alocat de planul de acțiune.

Pașii Următori

Acest angajament reprezintă o prioritate clară pentru ANABI. Astfel, desi o versiune simplificată a SIIN ar îngădui ANABI să-și îndeplinească obligațiile față de OGP și cele legate de SNA, ANABI ar trebui să continue să încerce să atragă fondurile necesare pentru implementarea versiunii SIIN originale.

¹ “2016–2017 IRM Progress Report on România”, OGP, disponibil la www.opengovernmentpartnership.org.

² Conform reprezentantului ANABI, există un progres deja în ceea ce privește mărirea accesului la informații, întrucât ANABI centralizează și prezintă mai multe date pe website-ul său.

³ Interviu cu Cornel Călinescu, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI), pe 2 septembrie 2019.

⁴ Interviu cu Cornel Călinescu, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI), pe 2 septembrie 2019.

⁵ “ANABI will have an integrated electronic system of criminal assets”, ANABI, aprilie 2016, disponibil [în Engleză] la <http://bit.ly/2kLMLYb>.

14. Facilitarea accesului la servicii sociale

Textul Angajamentului: “Prin acest angajament ne propunem dezvoltarea și promovarea unor instrumente IT user friendly pentru facilitarea accesului la serviciile sociale destinate persoanelor care aparțin grupurilor vulnerabile și, de asemenea, colectarea și utilizarea datelor din domeniul asistenței sociale pentru a genera servicii sociale mai adecvate grupurilor țintă.”

Activitățile măsurabile:

- 14.1.. Promovarea și diseminarea hărților din domeniul serviciilor sociale.
- 14.2.. Actualizare periodică a hărților din domeniul serviciilor sociale.
- 14.3.. Testarea instrumentelor IT dezvoltate în vederea evaluării accesibilității lor și a utilității din perspectiva dezvoltării de servicii sociale eficiente.
- 14.4.. Hackathon în domeniul serviciilor sociale cu seturile de date produse în cadrul proiectului „Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS”.

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
14. Overall	✓		✓	✓		✓				✓				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.	Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context and Objective

Acest angajament a fost inclus în Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2015–2020. Angajamentul urmărește îmbunătățirea accesului la informație pentru potențialii beneficiari ai serviciilor sociale¹ precum și cunoștințele guvernului și a altor furnizori de servicii sociale, legate de nevoile potențialilor beneficiari. Conform reprezentantului Ministerului Muncii și Justiției Sociale (MMJS), informația din registrul electronic de pe pagina de web a MMJS nu este ușor de utilizat și nu putea ghida în mod corespunzător, potențialii beneficiari în căutare de servicii sociale.² MMJS va dezvolta și promova în schimb, hărți ale serviciilor sociale mai intuitive și mai interactive și va testa eficacitatea acestora în identificarea nevoilor persoanelor din grupurile vulnerabile. Scopul acestui angajament este de a ajuta furnizorii de servicii sociale în adresarea nevoilor grupurilor vulnerabile și de a încuraja reutilizarea hărților de servicii sociale în alte activități de asistență socială.

Acest angajament ar putea conduce la îmbunătățiri minore în ceea ce privește accesul la informația legată de serviciile sociale și va putea spori puțin participarea părților interesate în domeniul serviciilor sociale.

Conform reprezentantului MMJS, cele patru hărți pentru serviciile sociale au fost deja create și pot fi accesate prin intermediul site-ului MMHS și printr-un site dedicat³ în formă ne-actualizată în acest moment.⁴ Diseminarea acestor hărți nu a fost inclusă ca activitate în proiectul prin care acestea au fost create, dar MMJS consideră ca acestea trebuie diseminate în mod constant.⁵ Cu toate acestea, rămâne neclar impactul pe care activitatea promoțională o va avea asupra gradului de utilizare a hărților. În plus, faptul că părțile interesate pot testa instrumentele IT și propune îmbunătățiri și elemente complementare – e.g. prin intermediul unui hackathon – ajută la creșterea efectivității instrumentelor IT. Cu toate acestea, organizarea unui singur hackathon nu este suficientă pentru a promova participarea civică în acest domeniu.

Pașii Următori

MMJS ar trebui să creeze un set de indicatori cheie de performanță pentru a putea monitoriza implementarea fiecărei etape de referință și pentru a putea măsura impactul acestui angajament asupra problemei anterior menționate. Pentru a spori contribuția acestui angajament în susținerea participării civice, MMJS ar putea să organizeze hackathoane și pe alte teme și să ceară participarea publicului nu numai pentru testarea instrumentelor IT. Cu toate acestea, datorită impactului potențial scăzut, cercetătorul IRM nu recomandă continuarea acestui angajament în următorul plan de acțiune.

¹ Legile 292/2011 și 197/2012 definesc serviciile sociale la care se referă acest angajament.

² Interviu cu Gabriela Necșuliu, Ministerul Muncii și al Justiției Sociale (MMJS), 19 Septembrie 2019.

³ "Despre Proiect", Servicii Sociale, disponibil la <http://bit.ly/2ml7lyX>.

⁴ Interviu cu Gabriela Necșuliu, MMJS, 19 Septembrie 2019.

⁵ Interviu cu Gabriela Necșuliu, MMJS, 19 Septembrie 2019.

15. Acces deschis la rezultate de cercetare

Textul Angajamentului: "Angajamentul își propune să conducă la adoptarea unei strategii naționale privind Accesul Deschis la rezultate de cercetare, prin implementarea unor programe pilot și fundamentarea pe cercetare și consultări publice."

Activitățile măsurabile:

- 15.1. Identificarea instituției și definirea programului pilot
- 15.2. Implementarea programului pilot
- 15.3. Cartografierea practicilor și politicilor instituționale Open Access în România
- 15.4. Transpunerea în viitoarele programe de finanțare a regulilor privind publicarea rezultatelor cu acces liber, similar prevederilor din Ghidul Orizont 2020
- 15.5. Definirea și adoptarea unei strategii naționale privind accesul liber la rezultatele programelor de cercetare finanțate din fonduri publice

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neîncheput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
15. Overall		✓	✓			✓		✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Comisia Europeană a mandatat Statele Membre să adere la principiile de acces liber în principalele lor programe de finanțare pentru educație și cercetare (e.g., FP7, Erasmus +, Horizon 2020, Forumul Cercetării Europene). În aprilie 2012, Academia Română a semnat, în calitate de membru al All European Academies, un document de susținere a Cercetării Deschise prin care, împreună cu celelalte instituții semnatare, cerea "implementarea principiilor Open Science pentru publicații, date de cercetare, soft, resurse educaționale, și infrastructură de cercetare."¹ Din acel moment și până în prezent, însă, cercetarea finanțată din fonduri naționale nu este publicată în mod obligator cu acces liber și există doar foarte puține publicații cu acces liber. Aceste fapte scad șansele cercetătorilor români de a acheta fonduri de cercetare UE,² și îi lasă pe cercetătorii mai puțin experimentați pradă publicațiilor și revistelor cu acces liber înșelătoare.³ Prin urmare, mulți cercetători români rezistă dorinței de a publica în jurnale cu acces liber, temându-se că aceasta le va impacta negativ cariera.⁴

Acest angajament urmărește câteva obiective ce pot conduce la soluționarea problemei – de la susținerea unei politici pilot de publicare sub acces liber a rezultatelor științifice finanțate din fonduri publice, până la crearea unui depozit pentru datele astfel publicate. Acest

angajament susține accesul la informație (i.e., rezultatele cercetării). Accesul la informație va fi de asemenea susținut prin creerea unei infrastructuri IT capabile de a depozita și disemina în mod corect, rezultatele cercetării științifice.

Etapile de referință ale acestui angajament pot fi verificate, dar ar putea fi mai detaliate. Astfel, întrebări legate de modul în care acest angajament trebuie implementat, au contribuit, în parte, la neînțelegeri între Ministerul Cercetării și Inovării (MCI) și instituția ce urmează să implementeze proiectul Institutul pentru Cercetarea Calității Vieții (ICCV). Aceste neînțelegeri vor conduce cu siguranță la întâzieri în creerea unui depozit unit inter-operabil pentru cercetarea publicată sub acces liber. Astfel, una dintre neînțelegeri se referă la instituția responsabilă pentru construirea portalului: numai ICCV, sau cu asistența MCI?⁵ Mai mult progres va fi înregistrat prin implementarea următoarei Strategii Naționale de Dezvoltare, Cercetare și Inovare (SNCDI) (2020 -), aceasta punând accentul pe publicarea sub acces liber a rezultatelor cercetării.⁶ Cu toate acestea, reprezentantul MCI interviat nu a putut prezenta o viziune clară asupra modului în care următoarea SNCDI va fi implementată, sau asupra numărului de programe de finanțare care vor avea o clauză de publicare sub acces liber, sau asupra unui procentaj de rezultate de cercetare ce va fi publicat sub acces liber.⁷ Astfel, dacă va fi completat așa cum este compus, acest angajament va avea foarte probabil un impact minor asupra numărului de articole de cercetare publicate sub acces liber, și asupra calității cercetării române.

Pașii Următori

Mai mulți pași intermediari sunt necesari pentru a transforma practicile legate de accesul liber la rezultatele cercetării în România. România în momentul de față, consumă mai multe rezultate științifice decât produce, și astfel, are de câștigat dintr-o implementare proactivă de sus în jos a principiilor open science.⁸ Cercetătorul IRM recomandă deci continuarea acestui angajament în următorul plan de acțiune, cu următoarele sugestii în ceea ce privește proiectarea și implementarea sa:

Angajament neclintit în favoarea unor reforme rapide și de mare amploare.

- MCI ar trebui să excute un exercițiu de mapare (Etapa de referință 3) ca pregătire pentru proiectarea noii SNCDI, nu ca parte din implementarea sa. Conform unui reprezentant al societății civile, MCI ar trebui să implice organizațiile societății civile cu experiență în domeniu, și să recurgă la expertiza și resursele OpenAIRE.⁹
- Pe parcursul mapării practicilor și politicilor de acces liber din România, MCI ar putea să identifice câțiva campioni ai accesului liber—i.e., instituții care au luat măsuri extraordinare pentru promovarea accesului liber la cercetare sau pentru promovarea open science. MCI le-ar putea recompensa sau ar putea să continue să le susțină activitatea, drept recunoaștere publică a eforturilor și a rezultatele în acest sens.
- MCI ar trebui să se angajeze să ofere suport financiar continuu pentru publicarea sub acces liber. Spre exemplu, un buget poate fi estimat prin multiplicarea mediei de publicații ale cercetătorilor români cu costul mediu pentru publicarea sub acces liber. Acest fond poate fi alocat institutelor de cercetare, academiei și universităților pentru a le acoperi costurile publicării sub acces liber. Conform reprezentantului Academiei Române, acest fond ar reprezenta un suport semnificativ pentru eforturile de deschidere a cercetării.¹⁰
- În cele din urmă, MCI ar trebui să impună o clauză prin care să ceară beneficiarilor tuturor fondurilor de cercetare oferite de MCI să publice cel puțin 50% din rezultatele cercetării lor sub acces liber. Doar un procent mare va crea un impact semnificativ.

Angajament în favoarea infrastructurii și a instruirii necesare pentru accesul liber.

- MCI ar trebui să își asume un rol de lider în pilotarea publicării sub acces liber a cercetării. Astfel, MCI ar putea încheia un parteneriat cu ICCV și ar putea detalia responsabilitățile fiecărui partener, și ar putea contura o line clară de finanțare pentru o infrastructură națională care să poată să fie conectată și la alte infrastructuri de acces liber.¹¹

- MCI ar trebui să adune o echipă de experți pe care să o mandateze să promoveze accesul liber în randul principalelor institute de cercetare din România. Experții MCI ar trebui să explice (prin intermediul unor sesiuni de instruire față în față sau online) cerințele publicării sub acces liber, existența fondurilor necesare și modul în care acestea pot fi acheseate, beneficiile publicării sub acces liber, precum și riscurile legate de jurnalele și publicațiile înșelătoare. În plus, experții ar trebui să instruiască și să acrediteze specialiști de date din cadrul fiecărui institut de cercetare în arhivarea, indexarea, încărcarea, și distribuirea rezultatelor cercetării pe diferitele platforme cu acces liber.¹²

¹ “Open Science for the 21st Century - A declaration of ALL European Academies”, ALLEA General Assembly, 11–12 Aprilie 2012, disponibil (în Engleză) la <http://bit.ly/2mmEWst>.

² Interviu cu Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică (CPI), 16 Aprilie 2019.

³ Interviu cu Bogdan Simionescu, Academia Română, 2 Septembrie 2019.

⁴ Interviu cu Eugen Scarlat, Ministry of Research and Innovation (MCI), 24 Aprilie 2019.

⁵ Interviu cu Eugen Scarlat, MCI, 24 Aprilie 2019; Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019;

⁶ Interviu cu Eugen Scarlat, MCI, 24 Aprilie 2019.

⁷ Interviu cu Eugen Scarlat, MCI, 24 Aprilie 2019.

⁸ Simionescu, B. (2017) “Open science, un fenomen pregătit să schimbe realitatea cercetării”, Market Watch, disponibil la <http://bit.ly/2kGpY05>.

⁹ Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019.

¹⁰ Interviu cu Bogdan Simionescu, Academia Română, 2 Septembrie 2019.

¹¹ Interviu cu Ovidiu Voicu, CPI, 16 Aprilie 2019; Interviu cu Sorin Cace, Institutul pentru Cercetarea Calității Vieții (ICCV), 30 August 2019.

¹² Interviu cu Sorin Cace, ICCV, 30 August 2019; Interviu cu Bogdan Simionescu, Academia Română, 2 Septembrie 2019.

16. Educație deschisă

Textul Angajamentului: “Angajamentul urmărește introducerea unei componente de formare pentru profesori cu privire la resurse educaționale deschise și copyright, pentru a facilita transformarea lor în creatori de resurse umane pentru educație și crearea Bibliotecii Școlare Virtuale și încărcarea ei cu resurse educaționale deschise.”

Activitățile măsurabile:

- 16.1.. Sesiuni de formare pentru profesori cu privire la resurse educaționale deschise și copyright
- 16.2.. Lansarea spre aprobare a procedurii de verificare a resurselor educaționale deschise ce vor putea fi folosite
- 16.3.. Elaborarea unei licențe libere pentru Biblioteca Școlară Virtuală
- 16.4.. Crearea suportului tehnic pentru Biblioteca Școlară Virtuală
- 16.5.. Colectarea, din surse publice și private, și publicarea depozitului inițial al Bibliotecii Școlare Virtuale

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
16. Overall		✓	✓			✓			✓		Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Acest angajament este continuat din Planul Național de Acțiune 2016-2018. În 2017, România înregistra o rată de abandon școlar de 18.1% în rândul elevilor din învățământul primar și secundar (mult peste media UE de 10.6%) și chelua 3% din Produsul Intern Brut pe educație (semnificativ sub media UE de 4.7%).¹ România dorea să reducă presiunea financiară la care erau supuși elevii din familii cu venituri reduse (întrucât aceștia erau cei mai expuși riscului de abandon școlar) și să ridice calitatea resurselor educaționale la prețuri accesibile. Astfel, prin legea 1/2011 despre educația națională, România a creat baza legală pentru utilizarea resurselor educaționale deschise (RED)² pentru a îmbunătăți accesul la și reutilizarea materialelor și uneltelor educaționale. Cu toate acestea, conform reprezentantului MEN, Biblioteca Școlară Virtuală (BȘV) nu a fost încă dezvoltată și populată cu RED-uri, nu există încă suficient de multe RED-uri, și nu există încă suficient de multe cadre educaționale care să știe să le creeze și să le folosească.³ Aceste probleme sunt presante în mod special, întrucât de la 1 septembrie 2018, există o nevoie clară pentru materiale educaționale care să suplimenteze manualele școlare.⁴ Conform reprezentantului MEN, Nota Ministerială 808/2017 adresează abundența de resurse educaționale de joasă

calitate pe care elevii trebuiau să le cumpere, mandatând ca nici un material educațional auxiliar să poată fi cerut elevilor din învățământul primar și secundar. În locul acestora, RED-urile urmau să suplimenteze manualele școlare, acestea fiind mai ușor de evaluat, evaluările fiind făcute publice în timp real.⁵

Angajamentul urmărește să mărească transparența unor procese interne aflate deja în derulare de modernizare a sistemului educațional (i.e. RED-uri și BȘV), și să promoveze coerența politicilor publice locale în ceea ce privește validarea RED-urilor. Prin mărirea transparenței RED-urilor și a folosirii lor în procesul educațional, în evaluare și cercetare, acest angajament susține accesul la informație. De asemenea, acest angajament, urmărește, în mod clar, să utilizeze tehnologia și inovația pentru a mări accesul la resursele educaționale.

Etapele de referință specifice acestui angajament pot îmbunătăți creerea de resurse educaționale auxiliare care să suplimenteze manualele școlare și să reducă rata de abandon școlar. Se estimează că vor fi produse 72.000 de RED-uri.⁶ Deși rămâne neclar câte dintre acestea vor fi validate pentru a putea fi accesate de elevi prin intermediul portalului BȘV, aceste RED-uri vor contribui la satisfacerea nevoii de materiale educaționale auxiliare, creată prin NM 808/2017. 55.000 de cadre didactice școlare vor fi instruite în a produce și utiliza RED-urile. Deși aceasta reprezintă doar o fracțiune din numărul de cadre didactice școlare din România, sesiunile de formare electronică ale proiectului CRED și suportul pentru creerea de RED-uri vor crea posibilitatea ca cercurile didactice și pedagogice (unde cadrele didactice învață și își împărtășesc experiența și cunoștințele) să aibă loc mai des și ca la ele să participe comunități mai mari de cadre didactice în special din comunitățile izolate. Conform reprezentantului societății civile, întrucât proceduri de validare locală există deja, o procedură națională va îmbunătăți doar marginal calitatea RED-urilor.⁷ Mai important decât aceasta, însă, această procedură națională va spori diseminarea RED-urilor care satisfac standardele minime de calitate, prin intermediul BȘV.

Pașii Următori

Conform reprezentantului MEN, acest angajament reprezintă o prioritate pentru MEN, din cauza lipsei de resurse educaționale auxiliare și datorită faptului că MEN dorește ratificarea recomandării UNESCO asupra REDurilor.⁸ Următoarele recomandări pot susține implementarea angajamentului în planul național de acțiune actual:

- MEN ar trebui să se angajeze să instruiască toate cadrele didactice din România, și în consecință să susțină reutilizarea resurselor (CRED) "Curiculă relevantă, educație deschisă pentru toți"⁹, astfel încât acestea să fie diseminate de cadrele didactice instruite în rândul colegilor care nu au beneficiat de instruire.
- MEN ar trebui să se angajeze să populeze portalul BȘV cu cât mai multe RED-uri de înaltă calitate. Astfel, MEN ar trebui să standardizeze procedura de validare și de încărcare a RED-urilor în portalul BȘV, și să încorporeze în procedura națională de validare un mecanism de retragere a acelor RED-uri care au fost validate și încărcate în BȘV și care au primit prea multe comentarii negative, sau care nu sunt folosite, sau care nu mai sunt de actualitate.
- MEN ar trebui să încurajeze creerea și înregistrarea continuă de RED-uri, prin recompensarea acelor cadre didactice care contribuie cu propriile RED-uri— mai ales atunci când acestea sunt bine primite de către comunitatea BȘV.

¹ Comisia Europeană (2018) "Education și Training Monitor: România", disponibil [în Engleză] la <http://bit.ly/2m1potM>.

² RED-urile sunt materiale didactice suplimentare, evaluări ale cunoștințelor și materiale de cercetare liber accesibile și publicate sub licență deschisă.

³ Interviu cu Claudia Teodorescu, Ministerul Educației Naționale (MEN), pe 2 septembrie 2019.

⁴ Conform reprezentantului MEN, Nota Ministerială 808/2017 adresează abundența de resurse educaționale de joasă calitate pe care elevii trebuiau să le cumpere, mandatând ca nici un material educațional auxiliar să poată fi cerut elevilor din învățământul primar și secundar. În locul acestora, RED-urile urmau să suplimenteze manualele școlare, acestea fiind mai ușor de evaluat, evaluările fiind făcute publice în timp real. Vezi interviul cu Claudia Teodorescu, Ministerul Educației Naționale (MEN), pe 2 septembrie 2019.

⁵ Interviu cu Claudia Teodorescu, MEN, 2 Septembrie 2019.

⁶ Ibid.

⁷ Interviu cu Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică (CPI), pe 16 aprilie 2019.

⁸ "UNESCO Recommendation on Open Educational Resources", UNESCO, 18 Aprilie 2018, disponibil (în Engleză) la <http://bit.ly/2kSIMdz>.

⁹ Proiectul CRED a început în 2017, are un buget de 42 de milioane de Euro, și face parte din Strategia de Reducere a Abandonului Școlar, aprobată prin HG 417/2015. Detalii suplimentare asupra proiectului CRED sunt disponibile la <http://bit.ly/2kUqzep>.

17. Măsurarea impactului reutilizării date deschise

Textul Angajamentului: “În cadrul proiectului „Capacity building in the field of public governance – a coordinated approach of the Centre of the Government of România”, cu sprijinul experților OECD, vor fi elaborați indicatori de impact privind publicarea datelor deschise.”

Activitățile măsurabile:

17.1.. Elaborare indicatori și metodologie măsurare impact re-utilizare date deschise

17.2.. Demarare monitorizare și evaluare impact re-utilizare date deschise

17.3.. Activități de promovare a re-utilizării datelor deschise

Data de început: 2019

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
17. Overall		✓	✓					✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Din 2018, Comisia Europeană evaluează maturitatea datelor deschise din Statele Membre, în baza a patru scale de măsurare: (1) Politica Datelor Deschise, (2) Impactul Datelor Deschise, (3) Portalurile pentru Datele Deschise, și (4) Calitatea Datelor Deschise. Conform raportului Comisiei Europene din 2018, România este în urmă în ceea ce privește re-utilizarea datelor deschise și măsurarea re-utilizării și a impactului acestora.¹ În plus, conform reprezentantului OGP interviat, lipsa unei metodologii pentru măsurarea impactului datelor deschise și a gradului de (re)utilizarea a acestora reprezintă o problemă complexă cu care se confruntă multe alte state.² Acest angajament să dezvolte indicatori de impact pentru datele deschise, să monitorizeze și să evalueze (re)utilizarea și impactul (re)utilizării datelor deschise, și să promoveze (re)utilizarea acestora în rândul societății civile și a mediului de afaceri. Prin aceste activități, acest angajament susține accesul la informație precum și participarea civică.

Soluțiile propuse de acest angajament sunt următoarele trei:

- (1) Secretariatul General al Guvernului (SGG) va dezvolta indicatori și o metodologie pentru a măsura re-utilizarea și impactul datelor deschise, în cooperare cu OECD, prin intermediul proiectului “Capacity building – Data Centers of Government”, finanțat prin the EEA/ Norwegian Financial Mechanism 2014-2021. Conform reprezentantului OGP, acordul ne-oficial pentru acest proiect precum și schița proiectului există, celelalte elemente ne fiind încă finalizate.³

(2) SGG va începe monitorizarea și evaluarea (re)utilizării și a impactului (re)utilizării datelor deschise.

(3) SGG va promova reutilizarea datelor deschise.

Etapele de referință, așa cum sunt scrise, sunt suficient de specifice pentru a putea fi verificate, dar nu oferă detalii cheie. În urma interviului, reprezentantul OGP a oferit detalii suplimentare, precum faptul că prin proiectul OECD proiect “Capacity building – Data Centers of Government” vor fi dezvoltate indicatorii și metodologia de măsurare a (re)utilizării datelor deschise, și vor fi adaptați contextului Român.

Conform reprezentantului SGG, SGG urmărește consultarea societății civile în vederea identificării modului prin care acești indicatori pot fi adaptați contextului Român. Cu toate acestea detaliile adaptării lipsesc.⁴ Monitorizarea și evaluarea vor fi avea loc anual și vor fi folosite pentru a ilustra administrației publice, beneficiile comerciale și administrative ce pot fi extrase din publicarea datelor deschise. Cu toate acestea, nu există detalii suplimentare despre modul în care va fi efectuată monitorizarea, despre metodologie sau despre grupul țintă. În cele din urmă, SGG va măsura satisfacția furnizorilor și a utilizatorilor datelor publicate pe portalul național de date deschise, și îi va ruga pe aceștia să identifice seturile de date cu valoare ridicată,⁵ va colecta exemple de (re)utilizare a datelor deschise⁶ și va lista, printre alte activități, noi exemple de reutilizare a datelor deschise pe o secțiune dedicată, numită “Activități”, în cadrul portalului de date deschise data.gov.ro. Prin acestea, deși acest angajament (așa cum este elaborat) va susține, în mod clar, SGG în măsurarea (re)utilizării datelor deschise, angajamentul are un impact potențial minor.

Pașii Următori

Acest angajament atinge un domeniu important de politici publice, dar ar putea beneficia în același timp de un grad mai mare de specificitate, dacă va fi continuat:

- SGG ar putea să ofere mai multe detalii legate de ce înseamnă adaptarea indicatorilor OECD la contextul Român și de modul în care se va realiza această adaptare – e.g., prin chestionare, prin discuții cu utilizatorii și cu furnizorii de date, etc.
- SGG ar trebui să ofere un plan detaliat despre cum monitorizarea re-utilizării și a impactului datelor deschise va fi efectuată – e.g., să definească o metodologie de monitorizare, un calendar, să formuleze ipoteze de testat și să detalieze cum vor fi publicate rezultatele monitorizării și cum vor fi implementate recomandările și concluziile acestei monitorizări.
- De asemenea, în viitoarele iterații ale angajamentelor OGP, SGG ar trebui să detalieze activitățile măsurabile, astfel încât rapoartele IRM să poată măsura potențialul real al acestor planuri.

¹ European Data Portal (2018) “Open Data Maturity in Europe”, disponibil (în Engleză) la <http://bit.ly/2kGyfAS>.

² Interviu cu Larisa Panait, Secretariatul General al Guvernului – Punct de Contact OGP, 15 Aprilie 2019.

³ Interviu cu Larisa Panait, Contact OGP, pe 15 aprilie 2019.

⁴ Ibid.

⁵ “Chestionar data.gov.ro”, OGP, disponibil la <http://bit.ly/2mplQSi>.

⁶ “Exemple de reutilizare a datelor deschise”, OGP România, 7 Septembrie 2018, , disponibil la <http://bit.ly/2klQgi0>.

18. Publicarea datelor deschise

Textul Angajamentului: “Publicarea centralizată pe data.gov.ro a minim 535 de seturi de date deschise, conform Anexă. Seturile de date pot fi noi sau actualizări ale unor seturi de date mai vechi.”

Activitățile măsurabile:

18.1.. Publicarea a minim 535 de seturi de date deschise (conform Anexă)

18.2.. Încurajarea și sprijinirea instituțiilor publice în organizarea unor competiții legate de reutilizarea datelor deschise

18.3.. Identificarea, prin consultarea societății civile, și publicarea de noi seturi relevante

Data de început: 2018

Data de sfârșit: 2020

Notă Editorială: Textul angajamentului este prescurtat. Întreg textul poate fi găsit în Planul Național de Acțiune 2018 - 2020.

Prezentare Generală a Angajamentului	Grad de Specificitate		Relevanță pentru Valorile OGP (așa cum este scris)				Impact Potențial				Grad de Finalizare				A Reușit să Deschidă Guvernul?				
	Nu suficient de specific pentru a putea fi verificat	Suficient de specific pentru a putea fi verificat	Acces la Informație	Participare Civică	Responsabilitate Publică	Tehnologie și Inovare pentru Transparență și Responsabilitate	Niciunul	Minor	Moderat	Transformativ	Neînceput	Limitat	Substanțial	Finalizat	Înrăutățit	Neschimbat	Marginal	Major	Deosebit
18. Overall		✓	✓	✓				✓			Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				Evaluat la final de ciclu al planului de acțiune.				

Context și Obiective

Acest angajament este continuat din cel de-al treilea plan de acțiune (2016–2018). Publicarea datelor administrate de autoritățile și instituțiile publice în format deschis reprezintă una dintre cele mai moderne modalități de sporire a transparenței și a eficienței administrative. Cu toate acestea, procesul de deschidere a datelor este unul relativ încet. Pe de-o parte, administrația publică nu oferă suficient de multe date, și pe de-altă parte, cetățenii, dezvoltatorii și organizațiile societății civile nu reutilizează seturile de date deja publicate. Acest angajament își propune să adreseze ambele dificultăși, să sporească accesul la informație și participarea civică. Câteva dintre etapele de referință sunt suficient de specifice pentru a putea fi verificate; prima etapă incluzând un număr țintă exact.

Aceasta este a patra reiterație a acestui angajament,¹ iterație prin care se obține un pas mic înainte. Conform unui reprezentant al guvernului, în absența unui cadru legal clar care să mandateze deschiderea permanentă a seturilor de date de interes public, această iterație rămâne relevantă și folositoare.² Cu toate acestea, din cele 535 de seturi de date țintă câteva sunt deja deschise, administrația publică angajându-se doar în a le menține deschise și actualizate.³ De asemenea, deși hackathoanele bazate pe nevoi⁴ din etapa de referință 2, ar putea susține un dialog creativ între utilizatorii și furnizorii de date deschise, acestea nu operaționalizarea acestora nu este clar conturată. Astfel, impactul potențial al acestui angajament, așa cum este el descris, este minor. Cu toate acestea, câștigul real obținut va

depinde de conținutul noilor seturi de date deschise, precum și de deschiderea seturilor de date identificate ca având valoare crescută (Etapa de referință 3).⁵

Pașii Următori

Cercetătorul IRM propune următoarele recomandări în vederea susținerii implementării acestui angajament precum și în vederea proiectării unui angajament mai ambițios în al cincilea plan de acțiune, dacă se va decide pentru continuarea sa:

- Secretariatul General al Guvernului (SGG) ar trebui să facă un plan de acțiune pentru în care să illustreze clar cum hackatoanele țintă vor fi organizate. Spre exemplu, SGG ar putea să identifice mai întâi parteneri din administrația publică care au exprimat nevoi și probleme pentru care ar avea nevoie de asistență tehnică pe care înșiși nu o au (e.g. bugetul pentru cetățeni în format de broșură, un sistem prin care să se asigure că diferitele rechizitorii pentru datele de cercetare deschise sunt inter-operabile, proiectele pe care echipa GovITHub nu a reușit să le înceapă sau să le termine) și să evalueze dacă o problemă care să poate fi rezolvată corespunzător printr-un hackathon poate fi formulată în jurul acestei nevoi.
- Pentru un angajament cu un impact potențial mai mare guvernul ar trebui să creeze o Strategie Națională pe Date Deschise, care să înlocuiască viziunea fragmentată⁶ care ghidează eforturile de deschidere a datelor din România. Prin aceasta, Guvernul ar putea da impulsul necesar deschiderii datelor și s-ar conforma cerințelor UE de a avea o viziune integrată pentru datele deschise.⁷

¹ Interviu cu Larisa Panait, Secretariatul General al Guvernului – Punct de Contact OGP, 15 Aprilie 2019.

² Interviu cu Larisa Panait, OGP contact, 15 Aprilie 2019.

³ Annex este disponibilă la <http://bit.ly/2kLoktT>.

⁴ SGG va cere administrației publice în primă fază să formuleze o aplicație specifică pe care ar dori să o utilizeze în practica de zi cu zi, și să ceară prin hackathon mulțimii proiectarea și realizarea acesteia.

⁵ "Chestionar data.gov.ro", OGP, disponibil la <http://bit.ly/2mplQSi>.

⁶ Legea 109/2007 transpune Directiva European asupra Informației din Sectorul Public, OUG 41/2016 mandatează administrația publică să își deschidă seturile de date pe portalul național de date, Strategia Națională pentru Agenda Digitală a României face referire la OGP și la datoria de a deschide seturile de date de interes public, iar apartenența la Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (OGP) este un stimulent în deschiderea datelor.

⁷ European Data Portal (2018) "Open Data Maturity in Europe", disponibil (în Engleză) la <http://bit.ly/2kGyfAS>.

V. Recomandări Generale

Această secțiune urmărește să informeze asupra dezvoltării următorului plan de acțiune și să ghideze implementarea actualului plan de acțiune. Această secțiune este împărțită în două părți: 1) Recomandări cheie ale IRM pentru îmbunătățirea procesului OGP și a planurilor de acțiune ale țării/ entității în cauză, și 2) o evaluare a modului în care Guvernul a răspuns la recomandările cheie ale IRM anterioare.

5.1 Recomandări IRM

Al patrulea plan de acțiune al României a fost proiectat într-un context socio-politic dificil. Cu toate acestea, a reușit să consolideze inițiativele care s-au dovedit rezistente schimbărilor politice. Extrem de relevant sunt continuarea dezvoltării portalului național de date deschise data.gov.ro (Angajamentul 18) și a sistemului de administrare a bunurilor indisponibilizate (Angajamentul 13), precum și sporirea transparenței administrației publice locale și centrale (Angajamentele 1 și 6) și finanțării partidelor politice (Angajamentul 9).

În plus, al patrulea plan de acțiune include inițiative, chiar dacă numai indirect, legate de domeniile în care România a înregistrat un declin în ultimii ani. Numeroase angajamente promovează participarea civilă, precum și modul în care fondurile naționale de investiții sunt alocate și cheltuite, aceasta din urmă fiind una dintre recomandările tematice ale Raportului de Progres IRM al planului de acțiune anterior (2016–2018). Planul promovează de asemenea responsabilizarea administrației publice centrale prin dialog deschis, precum și responsabilizarea sistemului judiciar prin publicarea de statistici la nivel micro asupra administrării bunurilor indisponibilizate.

Cu toate acestea, următoarele planuri de acțiune ar trebui să include angajamente mai ambițioase care să susțină libertățile civile, să revigoreze eforturile de combatere a corupției din România, și să restaureze independența justiției. În baza discuțiilor cu părțile interesate care au participat în procesul de co-creare, cercetătorul IRM recomandă guvernului să **considere consolidarea cardului instituțional fragmentat în care se derulează procesul OGP, pentru a împuternici cetățenii în a lua parte eficient la agenda OGP**. Astfel, guvernul ar trebui să:

- Includă guvernarea deschisă ca prioritate în Programul de Guvernare (agenda și reformele planificate pe care noile guverne speră să le realizeze pe durata mandatului lor), astfel semnalând importanța implicării societății civile și a cetățenilor în procesul decizional, esențial unei democrații sănătoase;
- Instituționalizeze procesul OGP atât la nivelul administrației publice locale cât și naționale, pentru a asigura executarea neîntreruptă a angajamentelor;
- Asigure că angajamentele au suficiente fonduri pentru a putea fi realizate.

Guvernul ar trebui să faciliteze unor surse de finanțare sustenabilă pentru societatea civilă. Pentru a susține dezvoltarea unor organizații ale societății civile care să fie puternice, sănătoase, capabile să atragă indivizi talentați și să contribuie la dezvoltarea societății, guvernul ar trebui să:

- Îmbunătățească legislația asupra facilităților fiscale de care organizațiile societății civile se pot bucura, și să se angajeze în a oferi o mai mare stabilitate fiscală, permițându-le astfel acestor organizații să acceseze fondurile necesare, să beneficieze de linii continue de finanțare și să-și poată planifica finanțele pe termen lung.¹

Pentru a revigora eforturile de combatere a corupției în România cercetătorul IRM recomandă **guvernului să organizeze mai multe forumuri online precum și întâlniri în persoană prin care cetățenii să poată discuta cu și responsabiliza decidenții**. Faptul că 13 din cele 18 angajamente din actualul plan de acțiune susțin participarea civică, reprezintă un important pas înainte. În acest sens, guvernul ar putea să:

- Organizeze întâlniri (live/ online) frecvente între cetățeni și decidenți pe subiecte și acțiuni specifice legate de guvernarea deschisă;
- Structureze aceste întâlniri drept grupuri de lucru sau forumuri pe probleme specifice de guvernare deschisă —e.g., să definească problema, să contureze un plan de acțiune, să atribuie responsabilități și cronologii clare, să asigure o linie de finanțare suficientă, să publice soluția, și să ceară feedback din partea publicului;
- Creeze forumuri online unde angajarea cetățenilor (e.g., sub formă de comentarii, feedback, și întrebări) precum și răspunsul membrilor administrației publice cu putere de decizie să fie stocate și deschise publicului (e.g., să dezvolte și să extindă inițiativele ANABI, ale SGG și ale Ministerului Transporturilor).

Conducerea OGP ar putea să continue să-i stimuleze pe membrii administrațiilor publice centrale și locale în a-și mări transparența cheltuielilor, și în a le explica mai clar comunităților pe care le reprezintă, modul în care își alocă și cheltuie bugetele. În acest scop, cercetătorul IRM recomandă:

- Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice ar trebui să coopereze întru pilotarea implementării bugetelor pentru cetățeni la nivel local și pentru conștientizarea cetățenilor, atât la nivel local cât și la nivel central, asupra conceptului de bugetare participativă.
- Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice ar trebui să continue eforturile de sporire a transparenței alocării și cheltuirii Fondului Național de Investiții, în colaborare cu reprezentanții organizațiilor societății civile relevante.

Pentru a restabili încrederea în sistemul judiciar, cercetătorul IRM recomandă **ca guvernul să considere o colaborare cu mediul academic și cu societatea civilă pentru a realiza o evaluare pe bază de dovezi a reformelor Legilor Justiției și pentru a dezvolta, în baza acesteia, politici publice care să susțină independența și efectivitatea justiției**. Deși costisitoare și dificilă, această evaluare multi-partită a independenței și a funcționării justiției ca urmare a reformelor efectuate în acest mediu (Reformelegilor Justiției) este necesară pentru a pune bazele unor reforme sănătoase viitoare. Aceasta va contura și documenta o înțelegere comună asupra subiectului (inclusiv a aspirațiilor și a impedimentelor), și va restaura încrederea prin eliminarea suspiciunilor de imparțialitate și de corupție. Pentru aceasta, guvernul ar trebui să:

- Creeze un grup de lucru multidisciplinar (cu reprezentanți ai sistemului judiciar, ai administrației publice, ai mediului academic, și ai societății civile), și să-l mandateze cu evaluarea efectivității și independenței sistemului judiciar înainte și după Reformele Justiției;
- Disemineze rezultatele grupului de lucru, să le expună unor ample consultări publice, și să încorporeze sugestiile acestora, acolo unde este necesar;
- Propună politici publice și legi, în baza rezultatelor grupului de lucru, întru corectarea reformelor ineficiente sau detrimentale efectivității sau a independenței justiției, politici publice și legi pentru susținerea și întărirea reformelor eficiente, precum și politici publice care să adreseze

ineficiențele sistemului judiciar care nu au făcut subiectul Reformelor Justiției dar care au fost evidențiate de grupul de lucru.

Angajament 17 dintr-al treilea plan de acțiune al României (2016–2018) își propunea să adopte standardul Open Contracting Data Standard (OCDS) pentru datele legate de achizițiile publice, precum și publicarea acestora pe portalul de date data.gov.ro. Deși Agenția pentru Agenda Digitală a României a reproiectat portalul licitațiilor deschise (e-Licitatie) pentru a implementa standardul OCDS, datele legate de achizițiile publice nu au mai fost publicate în format "bulk" pe portalul de date data.gov.ro după tranziția către noul portal al licitațiilor deschise. Această lipsă a datelor în format "bulk" a afectat negativ accesul la informație în comparație cu situația dinaintea acestui angajament.² Actualul plan de acțiune nu include nici un angajament în acest domeniu, deși corupția și fraudă în spațiul achizițiilor publice, rămâne o problemă prevalentă în România, așa cum este menționat și în Secțiunea II a acestui raport.

Mai departe, cercetătorul IRM reiterează recomandarea din Raportul de Progress IRM 2016-2018 ca **România să publice informații asupra tuturor contractelor de achiziții publice, sub forma de date deschise, publicate în format OCDS**. În mod specific, România ar trebui să publice pe portalul național de date deschise data.gov.ro detalii asupra consultărilor publice desfășurate înaintea perioadei de ofertare, contractele de licitație, precum și actele adiționale ale contractelor. Cercetătorul IRM recomandă de asemenea asigurarea publicării acestor date în format "bulk" pe portalul național de date deschise data.gov.ro. Sistemul de e-licitație anterior (anterior celui de-al treilea plan de acțiune) publica datele în format "bulk" în format deschis, sub licență liberă, la fiecare 3 luni. Cu toate acestea, sistemul reproiectat de e-licitație nu permite exportarea datelor în "bulk" pe portalul de date data.gov.ro. Disponibilitatea datelor "bulk" este esențială pentru ca jurnaliștii de investigație să descopere cazurile de corupție și de luare și dare de mită în contractele de achiziții publice.

În Iulie 2019, noua lege asupra prevenirii spălării banilor și a finanțării teroriste a intrat în vigoare, în vederea alinierii legislației Române la cea de-a patra Directivă Europeană de Combatere a Spălării Banilor. Legea cere tuturor persoanelor juridice înregistrate în Registrul Comerțului din România să-și identifice și să-și declare beneficiarii reali.³ Informația va include cel puțin numele și prenumele, data nașterii, codul numeric personal, seria și numărul actului de identitate, și naționalitatea, printre altele.⁴ Legea stipulează de asemenea, că informația asupra beneficiarilor reali va fi accesibilă Oficiului Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, entităților raportoare pentru aplicarea măsurilor de identificare a clienților lor, și de orice altă persoană sau organizație care poate demonstra un interes legitim.⁵ Cu toate acestea, legea nu clarifică posibilitatea de a limita suplimentar accesul la informație, sau dacă gradul real de control material sau decizional al beneficiarilor reali va fi vizibil, sau dacă doar un text standard va indica faptul că aceștia controlează mai mult de un anumit procent (i.e., control de mai mult de 25%).⁶

Pentru următorul plan național de acțiune, cercetătorul IRM recomandă României să considere limitarea restricțiilor impuse pentru accesul publicului la informația colectată în registrul român al beneficiarilor reali. Cercetătorul IRM recomandă de asemenea publicarea unor informații mai granulare asupra beneficiarului real asigurarea că divulgarea beneficiarilor reali este necesară atunci când aceștia depășesc un procent minim scăzut de control material și/sau decizional.

Tabelul 5.1: Cinci Recomandări Cheie

1	Consolidarea cadrului instituțional în care are loc procesul OGP.
2	Dezvoltarea unor mecanisme de participare și de deliberare online pentru a susține interacțiunea cetățenilor cu decidenții, și pentru a facilita responsabilizarea oficialilor publici pe anumite teme specifice guvernării deschise.
3	Creșterea transparenței cheltuielilor publice mari și implementarea inițiativelor bugetare participative.
4	Efectuarea unei evaluări bazate pe dovezi a reformei Legilor Justiției și propunerea unor politici pentru îmbunătățirea independenței și a eficacității sistemului judiciar.
5	Publicarea de informații asupra tuturor contractelor guvernamentale încheiate, în format deschis OCDS.

5.2 Răspunsul la Recomandările Cheie ale IRM Anterioare

Tabelul 5.2: Recomandările Cheie ale IRM Anterioare

	Recomandări	S-a răspuns la ele?	Au fost Integrate în Actualul Plan de Acțiune?
1	Dispune de regularitate în întâlnirile OGP Clubului și clarifică rolul noului Comitet Național de Coordonare	×	×
2	Instituționalizează OGP-ul la nivelul ministerelor și crează o linie de buget pentru a susține implementarea angajamentelor	×	×
3	Mărește transparența cheltuirii banului public	×	✓
4	Îmbunătățește implementarea accesului liber la informație, inclusiv la nivel local	×	✓
5	Extinde și protejează spațiul civic	×	×

- (1) Așa cum este menționat în secțiunea “Conducere și Forumul Părților Interesate”, Clubul OGP nu s-a mai întâlnit pe parcursul implementării celui de-al patrulea plan național de acțiune și Comitetul Național Coordonator (CNC) nu s-a întrunit cu regularitate. Rolul CNC a fost deja definit prin Memorandumul prin care a fost înființat, și actualizat prin Memorandumul din 2019.
- (2) OGP este parte din SGG și bugetul său este inclus în cel al SGG-ului. Un nou buget a fost construit pentru a acoperi costurile de transport și de cazare pentru reprezentanții societății civile ai CNC care nu locuiesc și nu lucrează în București.
- (3) Angajamentul 3 al celui de-al patrulea plan de acțiune promovează bugetarea participativă, făcând presiuni astfel pentru o mai mare transparență a procesului de decizie în ceea ce privește alocarea și cheltuirea bugetului de stat.
- (4) Angajamentul 6 al celui de-al patrulea plan național de acțiune încearcă să extindă standardele de acces la informația publică la nivelul autorităților publice locale, astfel adresând în totalitate recomandarea IRM.
- (5) Așa cum este menționat în secțiunea II a acestui raport, spațiul civic a fost slăbit prin mai multe acțiuni politice în perioada 2018-2019. Cu toate acestea, participarea civică este promovată în mai multe angajamente OGP.

¹ “Participarea civilă la procesul de luare a deciziilor Concluzii rezultate în urma vizitei în România – 3-5 Decembrie 2018”, INGO, septembrie 2019, disponibil la <https://bit.ly/2GoszD5>.

² “IRM: România End-of-Term Report 2016–2018”, OGP, 17 Septembrie 2019, pg. 53, disponibil in Engleză la <https://bit.ly/3felhkb>.

³ Romina Iancu, “New obligation for legal entities: Indicating and identifying the ultimate beneficial owner”, Romanian Lawyers Week, 27 august 2019, disponibil in Engleză la <https://bit.ly/2JLPM>.

⁴ Ibid.

⁵ “România: The 4th AML Directive finally transposed into domestic legislation”, Noerr, 13 august 2019, disponibil in Engleză la <https://bit.ly/2y932N0>.

⁶ Ibid.

VI. Metodologie și Surse

Rapoartele IRM sunt scrise de cercetătorii alocați fiecărei țări / entități participante OGP. Toate rapoartele IRM urmează un proces riguros de control al calității pentru a asigura că cele mai înalte standarde de cercetare și de diligență au fost aplicate.

Analiza progresului pe planurile de acțiune OGP cuprinde interviuri, cercetare de documente scrise, observații și comentarii din partea părților interesate din mediul non-guvernamental. Raportul IRM se bazează pe dovezi din depozitul de documente al OGP România¹ (sau a listei de documente online), pe pagini de web, pe rapoartele de auto-evaluare ale Guvernului, și pe alte evaluări de proces sau de progres realizate de societatea civilă, de sectorul privat, sau de organizații internaționale. La începutul fiecărui ciclu de raportare, personalul IRM împărtășesc Guvernelor un plan de cercetare, și le oferă șapte zile pentru a oferi comentarii asupra metodei și abordării cercetării.

Fiecare cercetător IRM efectuează interviurile cu părțile interesate pentru a putea face relatări cât mai fidele asupra evenimentelor petrecute. Datorită restricțiilor calendaristice și financiare, cercetătorul IRM nu poate consulta toate părțile interesate sau vizita toate siturile de implementare. În anumite contexte, persoanele interviuate pot rămâne anonime, iar personalul IRM își rezervă dreptul de a păstra anonimul acestor indivizi. Datorită limitărilor interente acestei metode, IRM încurajează oferirea de comentarii în perioada de revizuire pre-publicare a fiecărui report.

Fiecare raport urmează un proces de control al calității care include o revizuire internă de către personalul IRM și de către Comitetul Internațional de Experti (IEP) ai IRM. Fiecare raport urmează, de asemenea, o revizuire externă unde Guvernul și societatea civilă sunt invitate să comenteze asupra conținutului ciornei de raport IRM.

Acest proces de revizuire, atât cât și procedura de incorporare a comentariilor primite, sunt detaliate în Secțiunea a III-a a Manualului de Procedură.²

Interviuri și contribuția părților interesate

Cercetătorul IRM a contactat toate părțile interesate numite în al patrulea plan național de acțiune, persoanele și organizațiile care i-au fost sugerate drept parteneri relevanți de discuție de una sau mai multe părți interesate, sau a căror activitate curentă se suprapunea descrierii unui angajament, sau care au avut un rol esențial în implementarea celui de-al treilea plan național de acțiune. Cei din urmă au fost contactați în special în legătură cu angajamentele continuate din planul anterior. Cercetătorul IRM a efectuat 30 de interviuri (două în scris și 28 telefonice sau prin Zoom) cu următoarele persoane:

1. Larisa Panait, Contact OGP, interviu telefonic, 15 aprilie 2019. Am discutat angajamentele 17 și 18.
2. Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică (CPI), interviu telefonic, 16 aprilie 2019. Am discutat procesul de co-creație și angajamentele 3, 9, 15 și 16.
3. Mădălina Mitroi, Secretariatul General al Guvernului (SGG), interviu telefonic 17 aprilie 2019. Am discutat angajamentele 1 și 6.
4. Andrea Grigore, Ministerul Dezvoltării Regionale și al Administrației Publice (MDRAP), interviu telefonic, 19 aprilie 2019. Am discutat angajamentele 2 și 10.
5. Septimiu Pârvu, Expert Forum, interviu telefonic, 23 aprilie 2019 Am discutat angajamentele 9 și 10.

Version for public comment: Please do not cite

6. Eugen Scarlat, Ministerul pentru Cercetare și Inovare (MCI), interviu telefonic, 24 aprilie 2019. Am discutat angajamentul 15.
7. Corina Dragomirescu, Academia de Advocacy, email, 14 iulie 2019. Am discutat angajamentul 1.
8. Octavian Chesaru, Autoritatea Electorală Permanentă (AEP), interviu telefonic, 28 august 2019. Am discutat angajamentul 9.
9. Irina Lonean, Transparency International: România (TI), interviu telefonic 29 august 2019. Am discutat angajamentul 12.
10. Ruxandra Banică, Ministerul Justiției (MJ), interviu telefonic, 29 august 2019. Am discutat angajamentele 11 și 12.
11. Sorin Cace, Institutul pentru Cercetarea Calității Vieții (ICCV), interviu telefonic, 30 august 2019. Am discutat angajamentul 15.
12. Mădălina Mitroi, SGG, email, 30 august 2019. Am discutat angajamentele 1 și 6.
13. Claudia Teodorescu, Ministerul Educației Naționale (MEN), interviu telefonic, 2 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 16.
14. Bogdan Simionescu, Academia Română, interviu telefonic, 2 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 15.
15. Cornel Călinescu, Agenția Națională pentru Administrarea Bunurilor Indisponibilizate (ANABI), interviu telefonic, 2 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 13.
16. Andreea Grigore, MDRAP, email, 4 septembrie 2019. Am discutat angajamentele 2, 3 și 10.
17. Sorin Bădulescu, Ministerul Afacerilor Externe (MAE), interviu telefonic 6 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 8.
18. Cerasela Pătrășcanu, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Anteprenoriat (MMACA), email, 9 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 7.
19. Mihai Dragoș, Consiliul Tineretului din România (CTR), interviu telefonic 9 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 4.
20. Marcel Sabadoș, Ministerul Tineretului și Sportului, interviu telefonic 10 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 4.
21. Radu Burnete, Consiliul Investitorilor România (CIR), interviu telefonic 11 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 7.
22. Adrian Olteanu, Ministerul Transporturilor (MT), interviu telefonic 17 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 5.
23. Bogdan Grunevici, Ministerul Finanțelor Publice (MFP), interviu telefonic 19 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 3.
24. Gabriela Necșuliu, Ministerul Muncii și al Justiției Sociale (MMJS), interviu telefonic 19 septembrie 2019. Am discutat angajamentul 14.
25. Larisa Panait, contact OGP, interviu telefonic 20 septembrie 2019. Am discutat angajamentele 17 și 18, Forumul Părților Interesate, și Recomandările Generale.

De asemenea, în timpul Săptămânii Datelor Deschise 11-15 martie 2019, cercetătorul IRM a participat, ca observator, la două întâlniri:

1. SGG, Palatul Victoriei (Salonul Alb), Iancu de Hunedoara, București, 11 martie 2019, 16:00 – 18:00, “Parteneri pentru OGP România”, membri ai Forumului Părților Interesate, întâlnire CNC.
2. Institutul pentru Cercetarea Calității Vieții, Calea 13 Septembrie, 13 București, 12 martie 2019, 10:30 – 3:30, “Dezbatere Acces deschis la datele din cercetare”, părți interesate în accesul deschis la rezultatele cercetării, întâlnire de discuție a părților interesate, detalii la <http://bit.ly/2msWjYN>.

Version for public comment: Please do not cite

Despre Mecanismul Independent de Raportare

Mecanismul Independent de Raportare (IRM) este o modalitate cheie prin care toate părțile interesate pot urmări progresul OGP din cadrul țărilor și entităților participante. Comitetul Internațional de Experți (IEP) supraveghează controlul calității fiecărui raport. IEP este compus din experți în transparență, participare, responsabilitate, și în metode de cercetare specifice științelor sociale.

Membrii actuali ai Comitetului Internațional de Experți sunt:

- César Cruz-Rubio
- Mary Francoli
- Brendan Halloran
- Jeff Lovitt
- FredlineM’Cormack-Hale
- Showers Mawowa
- Juanita Olaya
- Quentin Reed
- Rick Snell
- Jean-Patrick Villeneuve

Un personal mic cu sediul în Washington, DC, coordonează rapoartele prin procesul IRM în strânsă colaborare cu cercetătorii. Întrebări și comentarii asupra acestui raport pot fi adresate direct personalului la irm@opengovpartnership.org.

¹ Depozitul de documente poate fi accesat la <http://ogp.gov.ro/nou/pna/>

² Manualul de Procedură IRM, V.3: <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual>

Anexa I. Sumar al performanței României în timpul dezvoltării planului de acțiune

Cheie:

Verde = Îndeplinește standardul

Galben = În progres (pași au fost luați spre a împlini standardul, dar acesta nu a fost încă realizat)

Roșu = Nu există dovezi de acțiuni spre îndeplinirea standardului

Forumul Părților Interesate	
1a. Forumul constituit: Există un forum care să supravegheze procesul OGP.	Verde
1b. Regularitate: Forumul se întâlnește cel tarziu la fiecare 3 luni, în persoană sau de la distanță.	Galben
1c. Mandat colaborativ de dezvoltare: Membrii Forumului dezvoltă împreună domeniul său de competență, calitatea de membru și structura de guvernare.	Verde
1d. Mandat public: Informații asupra domeniului de competență al Forumului, precum și asupra calităților membrilor și a structurii de guvernare sunt făcute publice pe pagina de web a OGP.	Verde
2a. Forumul Părților Interesate: Forumul include atât reprezentanți guvernamentali cât și non-guvernamentali.	Verde
2b. Paritate: Forumul include într-o manieră echilibrată reprezentanți guvernamentali și non-guvernamentali.	Verde
2c. Selecție transparentă: Membrii non-guvernamentali ai Forumului sunt selectați pe baza unui proces echitabil și transparent.	Verde
2d. Reprezentare la nivel guvernamental înalt: Forumul include demnitari de nivel înalt cu mandat de decizie acordat de Guvern.	Verde
3d. Deschidere: Forumul acceptă intervenții și reprezentarea pe procesul planului de acțiune de la orice societate civilă sau parte interesată din afara Forumului.	Verde
3e. Participare la distanță: Există oportunități de participare la distanță la câteva întâlniri și evenimente.	Roșu
3f. Minute: Forumul OGP comunică și raportează proactiv asupra deciziilor sale, a activităților și a rezultatelor sale, către Guvern și către părțile interesate din societatea civilă.	Verde

Cheie:

Verde = Îndeplinește standardul

Galben = În progres (pași au fost luați spre a împlini standardul, dar acesta nu a fost încă realizat)

Roșu = Nu există dovezi de acțiuni spre îndeplinirea standardului

Dezvoltarea Planului de Acțiune	
4a. Transparența procesului: Există un website național OGP (sau o pagină OGP pe un website al Guvernului) unde se publică în mod proactiv informații despre toate componentele procesului național OGP.	Verde
4b. Documente distribuite în avans: Forumul distribuie informații OGP către părțile interesate în avans pentru a garanta că aceștia sunt informați și pregătiți pentru a participa în toate etapele procesului.	Verde
4c. Sensibilizare: Forumul desfășoară activități de sensibilizare și de informare asupra procesului OGP cu părțile interesate și relevante.	Galben
4d. Canale de comunicare: Guvernul facilitează comunicarea directă cu părțile relevante pentru a răspunde la întrebările asupra procesului și a planului de acțiune, în special în momentele de activitate intensă OGP.	Roșu
4e. Răspuns motivat: Forumul părților interesate publică motivația din spatele deciziilor sale și răspunde la principalele categorii de comentarii publice.	Verde
5a. Depozit: Guvernul colectează și face accesibil publicului un depozit de documente pe portalul / pagina de web OGP, prin care oferă o înregistrare istorică și acces la toate documentele legate de procesul național de OGP, inclusiv (dar nu limitate la) documente de consultare, planuri naționale de acțiune, auto-evaluările Guvernului, rapoartele IRM și documentația justificativă pentru implementarea angajamentelor (e.g. link-uri către baze de date, dovezi de întâlniri, publicații).	Verde

Notă Editorială: Dacă o țară „îndeplinește” cele șase standarde îngroșate, IRM va recunoaște procesul acesteia ca fiind un Proces cu Stea.